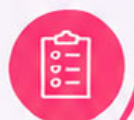

با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

دانلود رایگان آزمون های آزمایشی
قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...

دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس

دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی
(نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی

دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی
و شب امتحانی

همه چیز
برای موفقیت
تو!

Google

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

کافیست هر فایلی که نیاز دارید
را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام حسابداری اموال و انبار پایه یازدهم فصل دوم

عنوان فصل: صدور سند استهلاك اموال

از صفحه ی ۸۵ تا صفحه ی ۱۴۴ کتاب

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل صدور سند استهلاك اموال آمده است.

مباحث فصل: کارت اموال و پلاک‌کوبی، مفهوم استهلاك، روش‌های خط مستقیم، نزولی، مجموع سنوات و کارکرد، منابع طبیعی و دارایی نامشهود

تهیه شده در ایران توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

۱	صفحه ۸۷ — فعالیت — اطلاعات لازم برای شناسایی دارایی ثابت	۹
۲	صفحه ۸۸ — کار عملی ۱ — تنظیم کارت اموال شرکت همدان	۹
۳	صفحه ۸۸ — فعالیت — اطلاعات کارت اموال	۱۰
۴	صفحه ۸۹ — فعالیت — شناسایی تابعیت و مالکیت	۱۱
۵	صفحه ۸۹ — فعالیت — صحیح و غلط: برچسب اموال	۱۱
۶	صفحه ۸۹ — فعالیت — حداقل بهای اموال برای اختصاص برچسب	۱۱
۷	صفحه ۹۰ — فعالیت — جدول برچسب اموال	۱۲
۸	صفحه ۹۱ — فعالیت — اموال امانی و پلاک‌کوبی	۱۳
۹	صفحه ۹۳ — فعالیت — مفهوم مستهلک شدن و دارایی دچار فرسایش	۱۳
۱۰	صفحه ۹۴ — فعالیت — مبنای محاسبه‌ی استهلاک: شرکت ایلام و مهر	۱۳
۱۱	صفحه ۹۴ — فعالیت — ارزش بازار، اصل تطابق و ساختمان همراه با زمین	۱۴
۱۲	صفحه ۹۵ — فعالیت — استهلاک دارایی آماده‌ی بهره‌برداری در انبار	۱۵
۱۳	صفحه ۹۵ — فعالیت — نمونه‌های دارایی نامشهود و مشهود	۱۵

۱۴	صفحه ۰۹۶ فعالیت — جدول طبقه‌بندی دارایی‌ها بر اساس استهلاک‌پذیری	۱۶
۱۵	صفحه ۰۹۶ فعالیت — عوامل مؤثر در بهای تمام‌شده	۱۷
۱۶	صفحه ۰۹۷ فعالیت — مالیات بر ارزش افزوده و بهای تمام‌شده	۱۷
۱۷	صفحه ۰۹۷ فعالیت — بهای تمام‌شده‌ی ماشین‌آلات با تخفیف تجاری	۱۸
۱۸	صفحه ۰۹۷ فعالیت — سند خرید نسبی‌ی اثاثه‌ی شرکت تهران	۱۸
۱۹	صفحه ۰۹۸ فعالیت — حد نصاب معاملات کوچک و استهلاک کامل در سال خرید	۱۹
۲۰	صفحه ۰۹۹ فعالیت — معیارهای عمر مفید	۱۹
۲۱	صفحه ۰۹۹ فعالیت — استاندارد ارزش اسقاط دارایی نامشهود	۲۰
۲۲	صفحه ۰۹۹ فعالیت — ارتباط اصطلاحات با تعاریف	۲۰
۲۳	صفحه ۱۰۱ فعالیت — روش‌های مجاز محاسبه‌ی استهلاک	۲۱
۲۴	صفحه ۱۰۱ فعالیت — استهلاک سالانه‌ی اثاثه (خط مستقیم)	۲۱
۲۵	صفحه ۱۰۲ فعالیت — استهلاک اثاثه‌ی شرکت شیراز	۲۱
۲۶	صفحه ۱۰۲ فعالیت — مانده‌ی استهلاک انباشته در ابتدای ۱۳۹۵	۲۱
۲۷	صفحه ۱۰۴ فعالیت — ارزش دفتری وسایط نقلیه‌ی شرکت نیشابور	۲۲
۲۸	صفحه ۱۰۴ فعالیت — جدول استهلاک فتوکپی شرکت ساری	۲۲

۲۹	صفحه ۱۰۶ کار عملی ۲ — استهلاك صندوق مكانيزه‌ي شركت نوشهر	۲۳
۳۰	صفحه ۱۰۶ کار عملی ۳ — ساختمان شركت كاشان	۲۳
۳۱	صفحه ۱۰۷ کار عملی ۴ — تكميل جدول دفتر اموال مؤسسه‌ي قدس	۲۴
۳۲	صفحه ۱۰۷ فعالیت — نرخ استهلاك خط مستقيم و استهلاك تجهيزات شركت اميد	۲۵
۳۳	صفحه ۱۰۸ کار عملی ۵ — جدول استهلاك صندلي‌هاي فلزي شركت ايران	۲۶
۳۴	صفحه ۱۰۸ فعالیت — ساختمان نيروگاه شركت بندرعباس	۲۶
۳۵	صفحه ۱۰۹ کار عملی ۶ — استهلاك درصدي از بهاي تمام شده	۲۷
۳۶	صفحه ۱۰۹ کار عملی ۷ — جدول دارايي‌هاي ثابت شركت كاشان	۲۷
۳۷	صفحه ۱۱۰ کار عملی ۸ — كارت اموال جاروبرقي شركت ايران	۲۸
۳۸	صفحه ۱۱۱ فعالیت — مفهوم استهلاك نزولي	۲۸
۳۹	صفحه ۱۱۲ فعالیت — سند استهلاك سال اول (مانده‌ي نزولي)	۲۹
۴۰	صفحه ۱۱۲ فعالیت — استهلاك تجهيزات شركت تهران (۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷)	۲۹
۴۱	صفحه ۱۱۲ فعالیت — ماشين تراشكاري شركت مهران	۳۰
۴۲	صفحه ۱۱۳ فعالیت — نرخ استهلاك ماشين‌آلات شركت سمنان	۳۰
۴۳	صفحه ۱۱۳ کار عملی ۹ — ماشين‌آلات ريلي شركت خوزستان	۳۰

۴۴	صفحه ۱۱۳۰ فعالیت — سال پایان استهلاک ماشین‌آلات خوزستان	۳۱
۴۵	صفحه ۱۱۴۰ کار عملی ۱۰ — آسانسور (مانده‌ی نزولی ۱۵٪)	۳۱
۴۶	صفحه ۱۱۴۰ فعالیت — نرخ مضاعف و استهلاک وسایط نقلیه‌ی شرکت قمصر	۳۳
۴۷	صفحه ۱۱۵۰ کار عملی ۱۱ — ماشین‌آلات شرکت نطنز (نرخ مضاعف)	۳۳
۴۸	صفحه ۱۱۵۰ کار عملی ۱۲ — ماشین تولید قند (۵ سال اول، نرخ مضاعف)	۳۴
۴۹	صفحه ۱۱۶۰ کار عملی ۱۳ — مقایسه‌ی مانده‌ی نزولی و نرخ مضاعف (شرکت کاشف)	۳۵
۵۰	صفحه ۱۱۷۰ فعالیت — کسرهای مجموع سنوات و عمر مفید	۳۵
۵۱	صفحه ۱۱۷۰ فعالیت — استهلاک اثاثه به روش مجموع سنوات (۳ سال)	۳۶
۵۲	صفحه ۱۱۸۰ فعالیت — جدول استهلاک مجموع سنوات مؤسسه‌ی آفرین	۳۶
۵۳	صفحه ۱۱۸۰ فعالیت — سند استهلاک ماشین‌آلات شرکت خرمشهر (مجموع سنوات)	۳۷
۵۴	صفحه ۱۱۹۰ فعالیت — جدول استهلاک ژنراتور مؤسسه‌ی کاوش	۳۷
۵۵	صفحه ۱۱۹۰ فعالیت — پایان عمر مفید و مقایسه‌ی مجموع سنوات با مانده‌ی نزولی	۳۸
۵۶	صفحه ۱۲۰۰ کار عملی ۱۴ — مقایسه‌ی مجموع سنوات و نرخ مضاعف (موتورسیکلت)	۳۹
۵۷	صفحه ۱۲۰۰ فعالیت — فرسودگی بر اساس تولید	۳۹
۵۸	صفحه ۱۲۲۰ کار عملی ۱۵ — جدول استهلاک ماشین‌آلات ریخته‌گری (ساعات کارکرد)	۳۹

۵۹	صفحه ۰۱۲۳ کار عملی ۱۶ — تجهیزات شرکت خاتم (ساعات کارکرد)	۴۰
۶۰	صفحه ۰۱۲۳ فعالیت — استهلاک ماشین پرس شرکت کاشان	۴۱
۶۱	صفحه ۰۱۲۴ فعالیت — بهای تمام شده‌ی دارایی از روی استهلاک	۴۱
۶۲	صفحه ۰۱۲۴ فعالیت — ساعات کارکرد واقعی دارایی‌ها	۴۲
۶۳	صفحه ۰۱۲۶ کار عملی ۱۷ — کامیون مؤسسه‌ی حمل و نقل قائم	۴۲
۶۴	صفحه ۰۱۲۶ کار عملی ۱۸ — تعیین روش استهلاک ماشین تولید پتو	۴۳
۶۵	صفحه ۰۱۲۷ فعالیت — نمونه‌های مستحقات زمین	۴۴
۶۶	صفحه ۰۱۲۷ فعالیت — استهلاک مستحقات زمین شرکت گلستان	۴۴
۶۷	صفحه ۰۱۲۸ فعالیت — نمونه‌ی منابع طبیعی و عوامل نقصان آن	۴۵
۶۸	صفحه ۰۱۳۰ فعالیت — استهلاک معدن سنگ آهن شرکت البرز	۴۵
۶۹	صفحه ۰۱۳۰ فعالیت — تحلیل چاه نفت شرکت کیش	۴۶
۷۰	صفحه ۰۱۳۱ فعالیت — ویژگی‌های دارایی نامشهود	۴۶
۷۱	صفحه ۰۱۳۳ فعالیت — استهلاک حق تألیف شرکت قشم	۴۷
۷۲	صفحه ۰۱۳۳ فعالیت — پرداخت هزینه‌ی تأسیس شرکت تبریز	۴۷
۷۳	صفحه ۰۱۳۵ فعالیت — استفاده از خودروی کاملاً مستهلک شده	۴۸

۷۴	صفحه ۰۱۳۵ - فعالیت - طبقه‌ی هزینه‌ی تأسیس	۴۸
۷۵	صفحه ۰۱۳۶ - فعالیت - استهلاك تجهيزات شرکت هرمزگان با استفاده‌ی موقت	۴۸
۷۶	صفحه ۰۱۳۶ - فعالیت - مدت باقیمانده از عمر مفید	۴۹
۷۷	صفحه ۰۱۳۹ - مسائل پایان فصل - تغییر روش استهلاك	۴۹
۷۸	صفحه ۰۱۳۹ - مسائل پایان فصل - استهلاك رایانه به صورت یکجا یا جداگانه	۴۹
۷۹	صفحه ۰۱۳۹ - فعالیت - نمودار روش‌های استهلاك	۵۰
۸۰	صفحه ۰۱۳۹ - کار عملی ۱۹ - جدول استهلاك اثاثه‌ی شرکت گلستان با سه روش	۵۰
۸۱	صفحه ۰۱۴۰ - کار عملی ۲۰ - ماشین‌آلات شرکت اهواز با شش روش	۵۱
۸۲	صفحه ۰۱۴۰ - کار عملی ۲۱ - اولین سال بهره‌برداری دارایی‌های شرکت اراک	۵۲
۸۳	صفحه ۰۱۴۱ - کار عملی ۲۲ - سال مالی ۱۳۹۵ شرکت البرز: استهلاك دارایی‌های خریداری‌شده	۵۲
۸۴	صفحه ۰۱۴۳ - مسائل پایان فصل - جاهای خالی و سؤال‌های کوتاه	۵۳

- ۱) برای مشخص کردن وضعیت یک دارایی ثابت به چه اطلاعاتی نیاز است؟
 ۲) به نظر شما اطلاعاتی که در فعالیت یک ذکر کرده‌اید، نیاز به چه فرمی دارد؟

۱) اطلاعات مورد نیاز

- نام و مشخصات دارایی، گروه و حساب معین مربوط
- شماره دارایی، شماره پلاک و بارکد
- نام فروشنده، شماره و تاریخ فاکتور
- تاریخ خرید و تاریخ بهره‌برداری
- بهای تمام شده، عمر مفید، ارزش اسقاط و روش استهلاک
- محل استقرار و مرکز هزینه
- استهلاک سالانه، استهلاک انباشته و ارزش دفتری
- تغییرات و نقل و انتقال‌های دارایی

۲) نوع فرم

این اطلاعات باید در فرمی به نام «کارت اموال» (شناسنامه‌ی دارایی) ثبت شود.

این فایل توسط سایت ایران توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

با توجه به اطلاعات زیر، کارت اموال شرکت همدان را تنظیم کنید.

نام دارایی: میز مدیریت. گروه دارایی: ثابت مشهود. قیمت واحد: ۴,۲۵۰,۰۰۰ ریال. گروه دارایی: اثاثه اداری.
 شماره برگه تحویل دارایی: ۲۴۰. تاریخ بهره‌برداری: ۱۳۹۶/۰۷/۱۱. مرکز هزینه: بخش حسابداری. تاریخ تحویل دارایی: ۱۳۹۶/۰۷/۱۰. روش استهلاک: خط مستقیم. شماره پلاک: م/۸۵۲۱۰. نام فروشنده: فروشگاه مهتاب.
 عمر مفید: ۵ سال. تعداد: یک عدد. شماره و تاریخ فاکتور: ۱۲۴۵ - ۱۳۹۶/۰۷/۰۵. شماره بارکد: ۱۲۳۴۵۶۷.
 محل استقرار: واحد حسابداری. تاریخ: ۱۳۹۶/۰۷/۱۲ با شماره سند ۳۸۲ در دفاتر ثبت شده است.

کارت اموال شرکت همدان

اطلاعات	مورد
میز مدیریت (گروه: ثابت مشهود - اثاثه اداری)	مشخصات دارایی
بخش حسابداری	مرکز هزینه
۲۴۰ - تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۱۰	شماره برگه ایجاد و تحویل دارایی ثابت
فروشگاه مهتاب، صورت حساب شماره ۱۲۴۵ مورخ ۱۳۹۶/۰۷/۰۵	خریداری از
یک عدد - ۴,۲۵۰,۰۰۰ ریال	تعداد و قیمت واحد
۱۲۳۴۵۶۷ - ۸۵۲۱۰/م	شماره پلاک / شماره بارکد
۱۳۹۶/۰۷/۱۱ - ۱۳۹۶/۰۷/۰۵	تاریخ خرید / تاریخ بهره برداری
خط مستقیم، ۵ ساله	روش استهلاك
واحد حسابداری	محل استقرار
۱۳۹۶/۰۷/۱۲ - ۳۸۲	سند حسابداری (شماره / تاریخ)
4,250,000 ریال	بهای تمام شده
$850,000 = 5 \div 4,250,000$ ریال (ارزش اسقاط صفر)	استهلاك سالانه

استهلاك از ابتدای ماه بعد از بهره برداری یعنی ۱۳۹۶/۸/۱ شروع می شود؛ بنابراین استهلاك سال ۱۳۹۶ برابر $850,000 \times 5 \approx 4,250,000$ ریال است. ستون های استهلاك انباشته و ارزش دفتری کارت، در پایان هر سال تکمیل می شوند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه

فعالیت

صفحه ۸۸

۳

کارت اموال حاوی چه اطلاعاتی است؟ (۱- بهای تمام شده ی تاریخی ۲- عمر مفید ۳- ارزش اسقاط ۴- روش استهلاك ۵- تاریخ خرید و تاریخ بهره برداری ۶- استهلاك سالانه و استهلاك انباشته ۷- ارزش دفتری ۸- ...)

۱. بهای تمام شده ی تاریخی ☐
۲. عمر مفید ☐
۳. ارزش اسقاط ☐
۴. روش استهلاك ☐
۵. تاریخ خرید و تاریخ بهره برداری ☐
۶. استهلاك سالانه و استهلاك انباشته ☐
۷. ارزش دفتری ☐

۴

صفحه ۸۹

فعالیت

- (۱) برای شناسایی تابعیت اشخاص از چه ابزاری می‌توان استفاده کرد؟
(۲) چگونه می‌توان تشخیص داد که یک قلم دارایی ثابت در مالکیت چه شرکتی است؟

(۱) ابزار شناسایی تابعیت

با شناسنامه، کارت ملی یا گذرنامه می‌توان تابعیت و هویت اشخاص را شناسایی کرد.

(۲) شناسایی مالکیت دارایی

با «برچسب (پلاک) اموال» که شماره‌ی شناسایی و نام شرکت روی آن درج شده و همین شماره در کارت اموال ثبت می‌شود؛ برچسب اموال برای دارایی مانند شناسنامه است.

۵

صفحه ۸۹

فعالیت

- (۱) اموالی که در انبار نگهداری می‌شوند و هنوز آمادگی بهره‌برداری نیستند، نیاز به برچسب اموال دارند. صحیح غلط
(۲) اموالی که به‌صورت کمک یا اهدایی در اختیار مؤسسه قرار گرفته‌اند، نیازی به برچسب اموال ندارند. صحیح غلط

پاسخ	جمله
غلط؛ تا زمانی که در انبار هستند الصاق برچسب ضرورتی ندارد	(۱) اموال انبار که هنوز آمادگی بهره‌برداری نیستند برچسب لازم دارند
غلط؛ اموال اهدایی نیز به دارایی شرکت تبدیل می‌شوند و باید برچسب و کنترل شوند	(۲) اموال اهدایی نیازی به برچسب ندارند

۶

صفحه ۸۹

فعالیت

حداقل بهای اموال شرکت‌های دولتی برای اختصاص برچسب در سال جاری، چند ریال است؟

طبق بخشنامه، حداقل بهای اموال برای برچسب برابر ۱/۵ درصد حد نصاب معاملات کوچک همان سال است:

% حداقل بهای برچسب = حد نصاب معاملات کوچک $\times 1/5$

مثال: اگر حد نصاب معاملات کوچک ۲,۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد: $۰/۰۱۵ \times ۲,۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۴۲,۷۵۰,۰۰۰$ ریال.
رقم دقیق سال جاری را از بخشنامه‌ی حد نصاب معاملات همان سال بگذارید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

فعالیت

صفحه ۹۰

۷

جدول زیر را تکمیل کنید. (ستون‌ها: نام اموال، نحوه‌ی اختصاص برچسب اموال، برچسب اموال تعلق می‌گیرد: بلی / خیر)

نام اموال	نحوه‌ی اختصاص	بلی	خیر
وسایط نقلیه	شماره‌ی پلاک راهنمایی و رانندگی		✓
ساختمان	شماره‌ی سند مالکیت		✓
میز و صندلی چوبی	برچسب جداگانه	✓	
دستگاه پرس	برچسب جداگانه	✓	
خودکار و مداد	مصرفی و کم‌ارزش		✓
دوربین‌های نصب‌شده در ارتفاع	برچسب جداگانه	✓	
زمین	شماره‌ی سند مالکیت		✓
ماشین دوخت	برچسب جداگانه	✓	
درختان در تملک شرکت	قابل برچسب‌زنی نیستند		✓

دارایی‌هایی که خود شماره‌ی شناسایی رسمی دارند (پلاک خودرو، سند زمین و ساختمان) همان شماره را به جای برچسب به کار می‌برند؛ اقلام مصرفی کم‌ارزش برچسب نمی‌خورند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

آیا اموال امانی نزد شرکت به پلاک کوبی نیاز دارند؟ دلیل آن را بیان کنید.

بله، بهتر است برچسب مخصوص (با عنوان «امانی») بخورند؛ زیرا این اموال متعلق به دیگران است و باید از اموال شرکت قابل تشخیص باشد، با آن‌ها اشتباه نشود و هنگام بازگرداندن به صاحبش مفقود یا مخلوط نگردد. این اموال دارایی شرکت نیست و در ترازنامه نمی‌آید و فقط در دفتر اموال امانی ثبت و کنترل می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱) عبارت «وسایط نقلیه‌ی مستهلک شده است» به چه معنی می‌باشد؟
۲) کدام یک از دارایی‌های زیر با گذشت زمان، کارایی و کیفیت اولیه‌ی خود را از دست می‌دهند؟ (ساختمان، زمین، اثاثه‌ی اداری، معادن، سرقفلی محل کسب، ملزومات)

۱) معنی عبارت

یعنی بهای تمام‌شده‌ی وسایط نقلیه طی سال‌های عمر مفید آن به‌تدریج به هزینه تبدیل شده است (استهلاک انباشته جمع شده و ارزش دفتری کم شده است)؛ نه این‌که قیمت بازار آن افت کرده باشد.

۲) دارایی‌های دچار کاهش کارایی

ساختمان و اثاثه‌ی اداری. زمین و سرقفلی استهلاک نمی‌شوند، معادن با برداشت ذخیره کم می‌شوند و ملزومات دارایی جاری و مصرفی است.

۱) شرکت ایلام در تاریخ ۱۳۹۶/۶/۱۶ ماشین‌آلاتی خریداری کرد و در تاریخ ۱۳۹۶/۸/۱ آن را مورد بهره‌برداری قرار داد، مبنای محاسبه‌ی استهلاک این دارایی چه تاریخی است؟
۲) شرکت مهر اثاثه‌ای را در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۱۲ خریداری کرد و مورد بهره‌برداری قرار داد. تاریخ شروع محاسبه‌ی استهلاک این دارایی کدام یک از موارد زیر است؟ (الف ۱۳۹۵/۹/۱ ب ۱۳۹۵/۹/۱۲ ج ۱۳۹۵/۱۰/۱ د ۱۳۹۵/۹/۱۵)

۱) شرکت ایلام

مبنا ۱۳۹۶/۸/۱ است؛ چون دارایی از ۶/۱۶ در اختیار شرکت بوده و در روز اول ماه (۸/۱) آمادگی بهره‌برداری شده و مورد استفاده قرار گرفته است. اگر دارایی در روزی غیر از اول ماه آماده می‌شد، مبنا ابتدای ماه بعد بود.

۲) شرکت مهر

گزینه‌ی «ج» یعنی ۱۳۹۵/۱۰/۱؛ چون روز ۱۲ آذر غیر از روز اول ماه است و ماه خرید و بهره‌برداری در محاسبه نمی‌آید.

فعالیت

صفحه ۹۴

۱۱

- ۱) آیا تغییر ارزش دارایی ثابت در بازار می‌تواند از علل استهلاک تلقی شود؟ دلیل آن را بیان کنید.
- ۲) محاسبه‌ی استهلاک بر اساس کدام یک از اصول حسابداری ضرورت دارد؟
- ۳) یک شرکت، ساختمانی را به ارزش ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد که ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال آن مربوط به عرصه و مابقی مربوط به ارزش اعیانی آن است؛ حسابدار شرکت، ساختمان را چه مبلغی باید در دفاتر ثبت کند؟ دلیل آن را بیان کنید.

۱) تغییر ارزش بازار

خیر؛ استهلاک تخصیص بهای تمام‌شده‌ی تاریخی به دوره‌های استفاده است و ارتباطی به ارزیابی قیمت بازار ندارد. افزایش یا کاهش قیمت بازار علت استهلاک نیست.

۲) اصل مربوط

اصل تطابق (همسان‌سازی) هزینه‌ها با درآمدها؛ چون دارایی در چند دوره درآمد می‌سازد، بهای آن باید به همان دوره‌ها سرشکن شود.

۳) ثبت ساختمان

۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال در حساب «ساختمان»؛ و ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال (عرصه) در حساب «زمین» ثبت می‌شود، زیرا زمین استهلاک‌ناپذیر است و ساختمان استهلاک‌پذیر؛ ثبت هر دو در یک حساب، استهلاک را اشتباه می‌کند.

آیا حسابدار مؤسسه برای دارایی ثابت مشهودی که آماده‌ی بهره‌برداری است؛ ولی به دلایلی در انبار مؤسسه نگهداری شده، می‌تواند استهلاک آن را محاسبه نماید؟ دلیل آن را بیان کنید.

بله؛ طبق قانون مالیات‌های مستقیم شرط شروع استهلاک این است که دارایی در اختیار مؤسسه و آماده‌ی بهره‌برداری باشد، حتی اگر عملاً از آن استفاده نشود. عوامل دیگری مانند گذشت زمان و نابابی نیز دارایی را فرسوده می‌کنند.

چند نمونه از دارایی‌های نامشهود را، با توجه به طبقه‌بندی آن‌ها، نام ببرید. (استهلاک‌پذیر / استهلاک‌ناپذیر)
با توجه به طبقه‌بندی دارایی‌های ثابت مشهود، چند مورد از آن‌ها را نام ببرید. (استهلاک‌ناپذیر / استهلاک‌پذیر / تهی‌شونده)

دارایی‌های نامشهود

استهلاک‌ناپذیر	استهلاک‌پذیر
سرقفلی محل کسب	حق تألیف، حق اختراع
علائم تجاری	نرم‌افزارهای رایانه‌ای
حق امتیاز آب و برق	حق امتیاز با مدت مشخص (فرانشیز)

دارایی‌های ثابت مشهود

تهی‌شونده	استهلاک‌پذیر	استهلاک‌ناپذیر
معادن (سنگ، زغال‌سنگ، فلزات)	ساختمان	زمین
چاه‌های نفت و گاز	ماشین‌آلات و تجهیزات	
جنگل‌ها	وسایط نقلیه، اثاثه و منصوبات، تأسیسات	

بر اساس طبقه‌بندی دارایی‌های یک مؤسسه، جدول زیر را تکمیل نمایید. (مشهود: استهلاک‌پذیر، نقصان‌پذیر، استهلاک‌ناپذیر؛ نامشهود: استهلاک‌پذیر، استهلاک‌ناپذیر)

نام دارایی	مشهود استهلاک‌پذیر	مشهود نقصان‌پذیر	مشهود استهلاک‌ناپذیر	نامشهود استهلاک‌پذیر	نامشهود استهلاک‌ناپذیر
زمین			✓		
ساختمان	✓				
معدن سنگ		✓			
حق انشعاب آب و برق				✓	
هزینه‌های تأسیس				✓	
ماشین‌آلات	✓				
سرقفلی محل کسب				✓	
علائم تجاری				✓	
ملزومات					
اثاثه‌ی اداری	✓				
سپرده‌گذاری بلندمدت					
حق انحصاری فروش				✓	
نرم‌افزارهای حسابداری				✓	
نرم‌افزار راه‌اندازی ماشین‌آلات	✓				

ملزومات دارایی جاری و سپرده‌ی بلندمدت سرمایه‌گذاری بلندمدت است؛ هیچ‌کدام دارایی ثابت نیستند و در این جدول جا ندارند. نرم‌افزار راه‌اندازی ماشین‌آلات جزء بهای ماشین‌آلات است و همراه آن مستهلک می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۵

صفحه ۹۶

فعالیت

عوامل مؤثر در محاسبه‌ی بهای تمام‌شده را نام ببرید. (نمودار: بهای تمام‌شده = بهای خرید + هزینه‌ی حمل +)

بهای تمام‌شده = تمام مخارج لازم تا رسیدن دارایی به محل و حالت آماده‌ی بهره‌برداری:

- قیمت خرید (پس از کسر تخفیف‌های تجاری)
- هزینه‌ی حمل و بارگیری
- هزینه‌ی بیمه‌ی حمل
- هزینه‌ی نصب و راه‌اندازی
- حقوق گمرکی، عوارض و مخارج ثبتی غیرقابل استرداد
- حق کمیسیون و سایر مخارج لازم برای آماده‌سازی

۱۶

صفحه ۹۷

فعالیت

مالیات بر ارزش افزوده جزء بهای تمام‌شده‌ی دارایی ثابت محسوب می‌شود؟ با توجه به شرایط خرید، در مورد آن بحث نمایید.

- اگر خریدار در سامانه‌ی مالیات بر ارزش افزوده ثبت‌نام کرده و مالیات پرداختی قابل استرداد (اعتبار مالیاتی) باشد، آن مالیات جزء بهای دارایی نیست و به حساب «سایر حساب‌های دریافتنی - مالیات بر ارزش افزوده» برده می‌شود.
- اگر مالیات قابل استرداد نباشد (مثلاً خریدار مؤدی نیست)، هزینه‌ای است که برای تحصیل دارایی پرداخت شده و به بهای تمام‌شده اضافه می‌گردد.
- اگر فروشنده ثبت‌نام نکرده باشد، مالیاتی پرداخت نمی‌شود.

در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۸ شرکتی ماشین‌آلاتی را به ارزش ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد و بابت حمل آن ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال، بابت بیمه ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال و بابت نصب و راه‌اندازی آن ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال پرداخت کرد؛ این شرکت دارایی مذکور را با ۵ درصد تخفیف تجاری خریداری کرده است (قیمت دارایی، حمل و بیمه‌ی آن مشمول مالیات بر ارزش افزوده است).
مطلوب است: بهای تمام‌شده‌ی دارایی مذکور را محاسبه کنید.

محاسبه‌ی بهای تمام‌شده (ریال)

شرح	محاسبه	مبلغ
قیمت خرید پس از تخفیف تجاری	40,000,000 - 5%	38,000,000
حمل		3,000,000
بیمه		1,500,000
نصب و راه‌اندازی		5,000,000
بهای تمام‌شده		47,500,000

مالیات بر ارزش افزوده (۹٪) روی ۳۸,۰۰۰,۰۰۰ + ۳,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۵۰۰,۰۰۰ = ۴۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال برابر ۳,۸۲۵,۰۰۰ ریال است؛ چون قابل استرداد است جزء بهای دارایی نیست و در حساب «سایر حساب‌های دریافتنی - مالیات بر ارزش افزوده» بدهکار می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

در تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۲ شرکت تهران اثاثه‌ای که قیمت نقدی آن ۳,۸۵۰,۰۰۰ ریال بود، با شرایط نسیه (تاریخ پرداخت وجه آن ۱۳۹۵/۸/۱۲) به ارزش ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد و بابت حمل آن ۸۰,۰۰۰ ریال به صورت نقد پرداخت نمود (قیمت دارایی و حمل آن مشمول مالیات بر ارزش افزوده نمی‌شود).
مطلوب است: ثبت خرید این دارایی در سند حسابداری

سند ۱۳۹۵/۳/۱۲ - بابت خرید نسیه‌ی اثاثه و پرداخت هزینه‌ی حمل

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
اثاثه و منصوبات (80,000 + 3,850,000)	3,930,000	
هزینه‌ی مالی (3,850,000 - 4,000,000)	150,000	
حساب‌های پرداختنی		4,000,000
موجودی نقد - صندوق		80,000
جمع: چهار میلیون و هشتاد هزار ریال	4,080,000	4,080,000

دارایی به قیمت نقدی به علاوه‌ی هزینه‌ی حمل ثبت می‌شود و اختلاف قیمت نسیه و نقد (۱۵۰,۰۰۰ ریال) هزینه‌ی مالی (بهره) است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

فعالیت

صفحه ۹۸

۱۹

با توجه به آیین‌نامه‌ی معاملات، در سال جاری حد نصاب معاملات کوچک (جزئی) چند ریال می‌باشد؟ بهای تمام‌شده‌ی دارایی‌های ثابت تا چه مبلغی باید به‌طور کامل در سال جاری مستهلک گردد؟

حد نصاب معاملات کوچک هر سال را هیئت وزیران/وزارت اقتصاد ابلاغ می‌کند؛ رقم سال جاری را از بخشنامه‌ی همان سال بنویسید. دارایی‌هایی که بهای تمام‌شده‌ی آن‌ها کمتر از ۱۰ درصد این حد نصاب باشد، در همان سال تحصیل کاملاً مستهلک می‌شوند:

%سقف استهلاک کامل = حد نصاب معاملات کوچک × ۱۰

مثال: اگر حد نصاب ۲,۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد، دارایی‌های با بهای کمتر از ۲۸۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال در سال خرید کاملاً مستهلک می‌شوند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

فعالیت

صفحه ۹۹

۲۰

تصویر روبه‌رو را با توجه به معیارهای محاسبه‌ی عمر مفید، کامل کنید. (معیارهای عمر مفید:, محصولات تولیدشده، زمان مورد استفاده)

معیارهای عمر مفید

واحد اندازه‌گیری	معیار
سال یا ماه	زمان مورد استفاده
تعداد واحد تولید (مثلاً متر پارچه، لیوان)	محصولات تولید شده
ساعت یا مسافت (کیلومتر)	ساعات کارکرد (مفید)

فعالیت

صفحه ۹۹

۲۱

بر اساس کدام استاندارد حسابداری، ارزش اسقاط دارایی‌های نامشهود با عمر معین، صفر در نظر گرفته می‌شود؟

استاندارد حسابداری شماره‌ی ۱۷ (دارایی‌های نامشهود).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

فعالیت

صفحه ۹۹

۲۲

ارتباط هریک از موارد زیر را با توجه به تعاریف آن‌ها مشخص کنید: ارزش اسقاط، بهای تمام‌شده، مأخذ استهلاک، ارزش منصفانه، عمر مفید، ارزش دفتری - تعاریف: ارزش دارایی در بازار؛ تفاضل بهای تمام‌شده از ارزش اسقاط؛ کلیه‌ی مخارج تحصیل یا ایجاد دارایی تا زمان بهره‌برداری؛ بهای تمام‌شده پس از کسر استهلاک انباشته؛ مدت زمانی که یک دارایی مورد استفاده قرار گیرد؛ ارزش مورد انتظار دارایی در پایان عمر مفید

اصطلاح	تعریف
ارزش اسقاط	ارزش مورد انتظار دارایی در پایان عمر مفید
بهای تمام‌شده	کلیه‌ی مخارج تحصیل یا ایجاد دارایی تا زمان بهره‌برداری
مأخذ استهلاک	تفاضل بهای تمام‌شده از ارزش اسقاط
ارزش منصفانه	ارزش دارایی در بازار
عمر مفید	مدت زمانی که یک دارایی مورد استفاده قرار گیرد
ارزش دفتری	بهای تمام‌شده پس از کسر استهلاک انباشته

با مراجعه به استاندارد حسابداری شماره ۱۱ و ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم، روش‌های مجاز برای محاسبه‌ی استهلاک را در جدول زیر بنویسید. (۵ مورد برای استانداردهای حسابداری، ۵ مورد برای قوانین مالیات‌های مستقیم)

مرجع	روش‌های مجاز
استانداردهای حسابداری	۱) خط مستقیم (۲) مانده‌ی نزولی (۳) مجموع سنوات (۴) ساعات کارکرد (۵) میزان تولید
قانون مالیات‌های مستقیم (ماده ۱۴۹)	۱) خط مستقیم (۲) مانده‌ی نزولی (درصدی از ارزش دفتری) (۳) نزولی با نرخ مضاعف (۴) مجموع سنوات (۵) کارکرد (ساعات کارکرد/میزان تولید)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

اگر بهای تمام‌شده‌ی اثاثه‌ای را ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن را صفر در نظر بگیریم و طی ۵ سال مستهلک شود، استهلاک هر سال چند ریال است؟

$$\text{استهلاک سالانه} = (۵'۰۰۰'۰۰۰ - ۰) \div ۵ = ۱'۰۰۰'۰۰۰ \text{ ریال}$$

اگر قیمت تمام‌شده‌ی اثاثه‌ای در شرکت شیراز معادل ۶,۵۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۵ سال عمر مفید معادل ۷۰۰,۰۰۰ ریال باشد، استهلاک این دارایی بر اساس روش خط مستقیم چند ریال است؟

$$\text{استهلاک سالانه} = (۶'۵۰۰'۰۰۰ - ۷۰۰'۰۰۰) \div ۵ = ۵'۸۰۰'۰۰۰ \div ۵ = ۱'۱۶۰'۰۰۰ \text{ ریال}$$

این مبلغ با رقم سند حسابداری همان صفحه (هزینه‌ی استهلاک اثاثه ۱,۱۶۰,۰۰۰ ریال) برابر است.

اگر اثاثه‌ای با ۶ سال عمر مفید در ابتدای سال ۱۳۹۱ خریداری شده باشد و هزینه‌ی استهلاک آن هر سال ۴۵۰,۰۰۰ ریال محاسبه گردد، مانده‌ی استهلاک انباشته‌ی این دارایی در ابتدای سال ۱۳۹۵ چند ریال است؟

تا ابتدای ۱۳۹۵ چهار سال (۱۳۹۱ تا ۱۳۹۴) از عمر دارایی گذشته است:

$$\text{ریال } ۴۵۰'۰۰۰ \times ۴ = ۱'۸۰۰'۰۰۰$$

فعالیت

صفحه ۱۰۴

۲۷

بهای تمام‌شده‌ی وسایط نقلیه‌ای در شرکت نیشابور ۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. استهلاک این دارایی در سال اول ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و در سال دوم نیز ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد؛ ارزش دفتری این دارایی را در پایان سال اول و دوم محاسبه نمایید.

ارزش دفتری پایان سال اول = $۱۲۵'۰۰۰'۰۰۰ - ۱۵'۰۰۰'۰۰۰ = ۱۱۰'۰۰۰'۰۰۰$ ریال
ارزش دفتری پایان سال دوم = $(۱۵'۰۰۰'۰۰۰ + ۱۵'۰۰۰'۰۰۰) - ۱۲۵'۰۰۰'۰۰۰ = ۹۵'۰۰۰'۰۰۰$ ریال

فعالیت

صفحه ۱۰۴

۲۸

بهای تمام‌شده‌ی یک دستگاه فتوکپی در شرکت ساری ۴۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۵ سال عمر مفید معادل ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. جدول استهلاک این دارایی را بر اساس روش خط مستقیم تکمیل نمایید. مبلغ ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال پس از پایان عمر مفید دارایی معادل کدامیک از اطلاعات ارائه شده است؟

$$\text{استهلاک سالانه} = ۵ \div (۴,۰۰۰,۰۰۰ - ۴۵,۰۰۰,۰۰۰) = ۸,۲۰۰,۰۰۰ \text{ ریال}$$

سال	بهای تمام‌شده	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱	45,000,000	8,200,000	8,200,000	36,800,000
۲		8,200,000	16,400,000	28,600,000
۳		8,200,000	24,600,000	20,400,000
۴		8,200,000	32,800,000	12,200,000
۵		8,200,000	41,000,000	4,000,000
جمع		41,000,000		

مبلغ ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال همان «ارزش اسقاط» است؛ ارزش دفتری در پایان عمر مفید با ارزش اسقاط برابر می‌شود.

شرکت نوشهر در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۳۱ یک دستگاه صندوق مکانیزه‌ی فروش به بهای تمام‌شده‌ی ۲۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد. اگر دارایی فاقد ارزش اسقاط باشد و عمر مفید آن ۵ سال برآورد شود، مطلوب است تکمیل جدول استهلاک این دارایی بر اساس روش خط مستقیم. (سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵)

استهلاک سالانه $= 22,000,000 \div 5 = 4,400,000$ ریال. خرید در ۱۳۹۰/۳/۳۱ است؛ استهلاک از ابتدای ماه بعد (۱۳۹۰/۴/۱) شروع می‌شود، پس سال ۱۳۹۰ نه ماه (تیر تا اسفند) و سال ۱۳۹۵ سه ماه (فروردین تا خرداد) استهلاک دارد.

سال	بهای تمام‌شده	محاسبات	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۹۰	22,000,000	$12 \div 9 \times 4,400,000$	3,300,000	3,300,000	18,700,000
۱۳۹۱		4,400,000	4,400,000	7,700,000	14,300,000
۱۳۹۲		4,400,000	4,400,000	12,100,000	9,900,000
۱۳۹۳		4,400,000	4,400,000	16,500,000	5,500,000
۱۳۹۴		4,400,000	4,400,000	20,900,000	1,100,000
۱۳۹۵		$12 \div 3 \times 4,400,000$	1,100,000	22,000,000	0
جمع			22,000,000		

در تاریخ ۱۳۹۴/۵/۱۲ شرکت کاشان ساختمانی که قیمت نقدی آن ۸۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال بود با صدور سفته‌ی ۹ ماهه به ارزش ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری نمود؛ حق کمیسیون بنگاه معاملات ۸۰۰,۰۰۰ ریال است که پس از محاسبه‌ی مالیات بر ارزش افزوده، بهای آن با نرخ سال مذکور پرداخت شد. اگر ارزش اسقاط این دارایی پس از ۱۰ سال عمر مفید معادل ۵,۳۰۰,۰۰۰ ریال باشد. مطلوب است: الف) محاسبه و ثبت استهلاک در پایان سال مالی ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵. ب) نمایش حساب ساختمان به همراه استهلاک انباشته‌ی آن در ترازنامه‌ی شرکت در تاریخ‌های ۱۳۹۴/۱۲/۲۹ و ۱۳۹۵/۱۲/۳۰.

بهای تمام‌شده‌ی ساختمان

شرح	مبلغ (ریال)
قیمت نقدی ساختمان	83,000,000
حق کمیسیون بنگاه (مالیات بر ارزش افزوده ۹٪ آن، ۷۲,۰۰۰ ریال، قابل استرداد است)	800,000
بهای تمام شده	83,800,000

اختلاف قیمت نسبی و نقد (۹۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۸۳,۰۰۰,۰۰۰ = ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال) هزینه مالی است و جزء بهای ساختمان نیست. استهلاک از ۱۳۹۴/۶/۱ (ابتدای ماه بعد از خرید) شروع می شود، یعنی در سال ۱۳۹۴ هفت ماه (شهریور تا اسفند) دارد.

استهلاک سالانه = $(۵'۳۰۰'۰۰۰ - ۸۳'۸۰۰'۰۰۰) \div ۱۰ = ۷'۸۵۰'۰۰۰$ ریال
استهلاک ۱۳۹۴ = $۷ \times ۷'۸۵۰'۰۰۰ \div ۱۲ \approx ۴'۵۷۹'۱۶۷$ ریال
استهلاک ۱۳۹۵ = $۷'۸۵۰'۰۰۰$ ریال

الف) اسناد ثبت استهلاک

تاریخ و شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۳۹۴/۱۲/۲۹ - هزینه استهلاک ساختمان	4,579,167	
استهلاک انباشته ساختمان		4,579,167
۱۳۹۵/۱۲/۳۰ - هزینه استهلاک ساختمان	7,850,000	
استهلاک انباشته ساختمان		7,850,000

ب) نمایش در ترازنامه

شرح	۱۳۹۴/۱۲/۲۹	۱۳۹۵/۱۲/۳۰
ساختمان	83,800,000	83,800,000
کسر می شود: استهلاک انباشته	(4,579,167)	(12,429,167)
ارزش دفتری	79,220,833	71,370,833

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

کار عملی ۴

صفحه ۱۰۷

۳۱

جدول زیر از دفتر اموال مؤسسه ی قدس استخراج شده است، به جای علامت سؤال، گزینه ی مناسب را بنویسید؛ کلیه ی دارایی ها بر اساس روش خط مستقیم مستهلک می شوند. (آبگرمکن، کولر، دستگاه پول شمار، جرثقیل، ساختمان آجری، نرم افزار حسابداری - تاریخ های خرید در سال ۱۳۹۶)

مبلغ استهلاک در جدول، استهلاک سال ۱۳۹۶ است (از ابتدای ماه بعد از خرید):

دارایی	محاسبه	مقدار مجهول
آبگرمکن (۱۳۹۶/۱/۱)، اسقاط ۴,۵۰۰,۰۰۰، ۱۰ سال (۲۰۰,۰۰۰ سال)	$10 \div (200,000 - 4,500,000) = 430,000$ (۱۲ ماه)	استهلاک = ۴۳۰,۰۰۰
کولر (۱۳۹۶/۴/۱۵)، ۵,۰۰۰,۰۰۰، ۱۰ سال، (استهلاک ۲۸۰,۰۰۰)	از ۱۳۹۶/۵/۱، ۸ ماه: $5,000,000 - S) \div 10 \times 8 \div 12 = 280,000$	ارزش اسقاط = ۸۰۰,۰۰۰
جراثیم (۱۳۹۶/۶/۲۰)، اسقاط ۸۹۰,۰۰۰,۰۰۰، (استهلاک ۶۷,۵۰۰,۰۰۰)	از ۱۳۹۶/۷/۱، ۶ ماه: $n \div (80 - 890) = 67.5 = 12 \div 6 \times$ میلیون	عمر مفید = ۶ سال
نرم افزار حسابداری (۱۳۹۶/۹/۳۰)، ۵,۴۰۰,۰۰۰، ۳ سال، (استهلاک ۴۵۰,۰۰۰)	از ۱۳۹۶/۱۰/۱، ۳ ماه: $3 \div 5,400,000 = 450,000 = 12 \div 3 \times$	ارزش اسقاط = صفر (دارایی نامشهود)

ردیف‌های «دستگاه پول‌شمار» و «ساختمان آجری» در متن استخراج‌شده‌ی کتاب ناخوانا است؛ با همان روش می‌توان آن‌ها را حل کرد: استهلاک سال اول = (بهای تمام‌شده - ارزش اسقاط) ÷ عمر مفید × تعداد ماه‌های بهره‌برداری ÷ ۱۲.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

فعالیت

صفحه ۱۰۷

۳۲

۱) اگر عمر مفید اثاثه‌ای در شرکت مه‌باد ۵ سال باشد، نرخ استهلاک سالانه‌ی آن در روش خط مستقیم چند درصد است؟

۲) بهای تمام‌شده‌ی تجهیزاتی در شرکت امید ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، ارزش اسقاط آن ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال برآورد شده و نرخ استهلاک سالانه‌ی این دارایی ۲۵ درصد بهای تمام‌شده است؛ استهلاک سالانه‌ی این دارایی را محاسبه کنید.

توضیح: $20\% = 100 \times (5 \div 1) =$ نرخ

استهلاک سالانه = $(2'000'000 - 15'000'000) \times 25\% = 3'250'000$ ریال

در تاریخ ۱۳۸۸/۹/۱ شرکت ایران تعداد ۵ صندلی فلزی به بهای هر صندلی ۱۶۰,۰۰۰ ریال به صورت نقدی خریداری نمود و بابت حمل کل محموله ۳۰,۰۰۰ ریال از حساب صندوق پرداخت نمود. اگر ارزش اسقاط هر صندلی ۲۵,۰۰۰ ریال و نرخ استهلاک سالانه ۲۰ درصد بهای تمام شده باشد، جدول استهلاک را کامل کنید.

بهای تمام شده = $۱۶۰'۰۰۰ \times ۵ + ۳۰'۰۰۰ = ۸۳۰'۰۰۰$ ریال
 ارزش اسقاط = $۲۵'۰۰۰ \times ۵ = ۱۲۵'۰۰۰$ ریال
 استهلاک سالانه = $\%۲۰ \times (۱۲۵'۰۰۰ - ۸۳۰'۰۰۰) = ۱۴۱'۰۰۰$ ریال

خرید در اول آذر است و استهلاک همان ماه شروع می شود؛ پس سال ۱۳۸۸ چهار ماه (آذر تا اسفند) دارد:
 $۱۴۱,۰۰۰ \times ۴ \div ۱۲ = ۴۷,۰۰۰$ ریال. عمر دارایی ۵ سال است؛ سال آخر (۱۳۹۳) فقط ۸ ماه: ۹۴,۰۰۰ ریال.

سال	بهای تمام شده	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۸۸	830,000	47,000	47,000	783,000
۱۳۸۹		141,000	188,000	642,000
۱۳۹۰		141,000	329,000	501,000
۱۳۹۱		141,000	470,000	360,000
۱۳۹۲		141,000	611,000	219,000
۱۳۹۳		94,000	705,000	125,000
جمع		705,000		

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توئین
گوشه ای برای موفقیت

بهای تمام شده‌ی ساختمان نیروگاه در شرکت بندرعباس ۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۲۰ سال عمر معادل ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، جدول زیر را کامل کنید: (سال اول: مبنای محاسبه‌ی استهلاک: عمر مفید؛ سال دوم: نرخ سالانه)

نرخ سالانه = $۱ \div ۲۰ = ۵\%$. مأخذ استهلاک = $۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۷۹۰,۰۰۰,۰۰۰$ ریال.

سال	مبنای محاسبه	محاسبه	هزینه‌ی استهلاک	ارزش دفتری
اول	عمر مفید	$20 \div 790,000,000$	39,500,000	810,500,000
دوم	نرخ سالانه	$5\% \times 790,000,000$	39,500,000	771,000,000

جدول زیر را کامل کنید. (نام دارایی، بهای تمام‌شده، ارزش اسقاط، نرخ استهلاک، مبلغ استهلاک - یخچال، موتورسیکلت، تجهیزات دندان‌پزشکی)

در روش درصدی از بهای تمام‌شده، فرمول سه مجهول را به هم مربوط می‌کند:

$$\begin{aligned} \text{مبلغ استهلاک} &= \text{نرخ} \times (\text{بهای تمام‌شده} - \text{ارزش اسقاط}) \\ \text{نرخ} &= \text{مبلغ استهلاک} \div (\text{بهای تمام‌شده} - \text{ارزش اسقاط}) \\ \text{ارزش اسقاط} &= \text{بهای تمام‌شده} - (\text{مبلغ استهلاک} \div \text{نرخ}) \end{aligned}$$

ارقام جدول در متن استخراج‌شده‌ی کتاب ناخوانا است، بنابراین مجهول هر ردیف را با فرمول بالا و ارقام جدول کتاب پیدا کنید. مثال: یخچال ۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال با اسقاط ۶۰۰,۰۰۰ و نرخ ۱۰٪: $۶۰۰,۰۰۰ - ۸,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۰\%$ ریال. = ۷۴۰,۰۰۰

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

اطلاعات زیر مربوط به دارایی‌های ثابت شرکت کاشان می‌باشد، جدول زیر را کامل کنید. یادآوری می‌شود ارزش اسقاط کلیه‌ی دارایی‌های این شرکت صفر است. (صندلی چوبی، تلفن رومیزی، چاپگر، ساختمان آجری، میز مدیریت)

در این جدول استهلاک سال جاری = (بهای تمام‌شده $\div$ مدت استهلاک) $\times$ ماه‌های بهره‌برداری $\div$ ۱۲ است؛ استهلاک انباشته‌ی آخر دوره = انباشته‌ی اول دوره + استهلاک سال جاری و ارزش دفتری = بهای تمام‌شده‌ی آخر دوره - استهلاک انباشته‌ی آخر دوره. دو ردیف که ارقام آن‌ها در متن خوانا است:

دارایی	بهای تمام‌شده	ماه‌های بهره‌برداری	مدت (سال)	استهلاک سال جاری	ارزش دفتری پایان دوره
ساختمان آجری (۹۵/۵/۳)، خرید طی دوره)	708,750,000	۷ (شهریور تا اسفند)	۱۵	27,562,500	681,187,500
میز مدیریت (۹۵/۹/۱۸)، خرید طی دوره)	9,600,000	۳ (دی تا اسفند)	۱۰	240,000	9,360,000

ردیف‌های صندلی چوبی، تلفن رومیزی و چاپگر با همان فرمول تکمیل می‌شوند، ولی ارقام آن‌ها در متن استخراج شده ناخوانا است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

کار عملی ۸

صفحه ۱۱۰

۳۷

کارت زیر مربوط به یکی از دارایی‌های ثابت شرکت ایران است، بخش حسابداری آن را کامل کنید: جاروبرقی، خریداری از فروشگاه امید در تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۲، قیمت واحد ۲,۶۰۰,۰۰۰ ریال، شماره‌ی پلاک ۱۲۳۴۵، شماره‌ی بارکد ۷۸۹۶۵۴۳۲۱، تاریخ بهره‌برداری ۱۳۹۵/۳/۱۴، روش استهلاك خط مستقیم ۴ ساله، محل استقرار: بخش اداری - اتاق ۴۰۲.

استهلاك سالانه = $2,600,000 \div 4 = 650,000$ ریال. بهره‌برداری در ۱۳۹۵/۳/۱۴ است؛ استهلاك از ۱۳۹۵/۴/۱ شروع می‌شود و سال ۱۳۹۵ نه ماه دارد: $650,000 \times 9 \div 12 = 487,500$ ریال.

بخش استهلاك دارایی در کارت

سال	استهلاك سالانه	استهلاك انباشته	ارزش دفتری
۱۳۹۵	487,500	487,500	2,112,500
۱۳۹۶	650,000	1,137,500	1,462,500
۱۳۹۷	650,000	1,787,500	812,500
۱۳۹۸	650,000	2,437,500	162,500
۱۳۹۹	162,500	2,600,000	0

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

توشه‌ای برای موفقیت

فعالیت

صفحه ۱۱۱

۳۸

- ۱) استهلاك به روش نزولی به چه معنی است و دلیل استفاده از این روش را بیان کنید؟
- ۲) برای محاسبه‌ی استهلاك به روش مانده‌ی نزولی از کدام عوامل محاسبه‌ی استهلاك استفاده نمی‌شود؟

۱) معنی و دلیل

در این روش مبلغ استهلاك هر سال نسبت به سال قبل کمتر می‌شود؛ هر سال یک نرخ ثابت در ارزش دفتری دارایی (بهای تمام شده منهای استهلاك انباشته) ضرب می‌شود. دلیل آن این است که دارایی نو در سال‌های اول بازده و منافع بیشتری دارد و هرچه کهنه‌تر شود منافع آن کمتر می‌شود.

۲) عامل بی‌کاربرد

ارزش اسقاط؛ در روش مانده‌ی نزولی مبلغ ارزش اسقاط هیچ کاربردی ندارد.

۳۹

صفحه ۱۱۲

فعالیت

مطلوب است: ثبت استهلاک دارایی در اولین سال استفاده از دارایی. (ماشین‌آلات چاپ فلزات، بهای تمام‌شده ۵۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال، نرخ ۱۲٪)

سند استهلاک پایان سال اول

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک ماشین‌آلات	66,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات		66,000,000
جمع: شصت و شش میلیون ریال	66,000,000	66,000,000

$۵۵۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲\% = ۶۶,۰۰۰,۰۰۰$ ریال (فرض شده دارایی از ابتدای سال به کار رفته است).

۴۰

صفحه ۱۱۲

فعالیت

شرکت تهران تجهیزاتی را در ابتدای سال ۱۳۹۴ به بهای تمام‌شده‌ی ۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد، استهلاک این دارایی به روش مانده‌ی نزولی با نرخ ۱۲٪ است؛ استهلاک سال‌های ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ را محاسبه کنید. گردش حساب استهلاک انباشته‌ی تجهیزات را کامل کنید. استهلاک تجهیزات را در پایان سال ۱۳۹۷ نیز محاسبه کنید.

سال	محاسبه‌ی ای برای موجودی استهلاک	استهلاک	استهلاک انباشته
۱۳۹۴	$12\% \times (0 - 140,000,000)$	16,800,000	16,800,000
۱۳۹۵	$12\% \times (16,800,000 - 140,000,000)$	14,784,000	31,584,000
۱۳۹۶	$12\% \times (31,584,000 - 140,000,000)$	13,009,920	44,593,920
۱۳۹۷	$12\% \times (44,593,920 - 140,000,000)$	11,448,730	56,042,650

علامت‌های سؤال گردش حساب: استهلاک انباشته‌ی ۱۳۹۵ = $۱۶,۸۰۰,۰۰۰ + ۱۴,۷۸۴,۰۰۰ = ۳۱,۵۸۴,۰۰۰$ ؛ استهلاک انباشته‌ی ۱۳۹۶ = $۳۱,۵۸۴,۰۰۰ + ۱۳,۰۰۹,۹۲۰ = ۴۴,۵۹۳,۹۲۰$ ریال.

اگر بهای تمام شده‌ی یک دستگاه ماشین تراشکاری در شرکت تولیدی مهران ۳۴,۵۰۰,۰۰۰ ریال باشد و این دارایی به روش مانده‌ی نزولی و با نرخ ۲۰٪ مستهلک گردد (استهلاک سال‌های اول تا سوم)

سال	محاسبه	استهلاک	ارزش دفتری
اول	$20\% \times 34,500,000$	6,900,000	27,600,000
دوم	$20\% \times 27,600,000$	5,520,000	22,080,000
سوم	$20\% \times 22,080,000$	4,416,000	17,664,000

صورت سؤال در متن استخراج شده ناقص است؛ استهلاک سه سال اول محاسبه شد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

شرکت تولیدی سمنان در تاریخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ یک دستگاه ماشین‌آلات لوله‌سازی به بهای تمام شده‌ی ۹۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال مورد بهره‌برداری قرار نمود؛ اگر ارزش اسقاط آن ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد و استهلاک سال اول دارایی با توجه به روش مانده‌ی نزولی معادل ۷۶,۸۰۰,۰۰۰ ریال محاسبه شده باشد، نرخ استهلاک را محاسبه کنید.

بهره‌برداری در ۱۳۹۵/۴/۳۰ است؛ پس استهلاک از ۱۳۹۵/۵/۱ شروع می‌شود و سال اول ۸ ماه (مرداد تا اسفند) دارد. در روش مانده‌ی نزولی ارزش اسقاط به کار نمی‌رود:

$$\begin{aligned} \text{نرخ} \times ۸ \div ۱۲ &= ۷۶'۸۰۰'۰۰۰ \times ۹۶۰'۰۰۰'۰۰۰ \\ \text{نرخ} &= (۲/۳ \times ۹۶۰'۰۰۰'۰۰۰) \div ۷۶'۸۰۰'۰۰۰ = ۱۲\% \end{aligned}$$

در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۶ شرکت خوزستان یک دستگاه ماشین‌آلات ریلی به ارزش ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد و وجه آن را پس از محاسبه‌ی مالیات بر ارزش افزوده بر اساس نرخ سال مذکور محاسبه و از طریق حساب جاری پرداخت نمود. در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۲۴ شرکت مذکور معادل ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال بابت تعمیرات اساسی این

دارایی با صدور سفته‌ی ۶ ماهه تسویه حساب نمود (تعمیرات مشمول مالیات نشده است). دارایی بر اساس مانده‌ی نزولی با نرخ ۲۰٪ مستهلک می‌شود.

مطلوب است: تنظیم جدول استهلاک این دارایی در طی سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۸

مالیات بر ارزش افزوده‌ی خرید (۹٪ × ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۱,۴۴۰,۰۰۰ ریال) قابل استرداد است و جزء بهای دارایی نیست. تعمیرات اساسی (۴,۰۰۰,۰۰۰) پیش از شروع استهلاک (ماه شهریور) انجام شده و به بهای دارایی اضافه می‌شود: ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ + ۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال. استهلاک از ۱۳۹۴/۷/۱ شروع می‌شود و سال اول شش ماه دارد.

سال	محاسبات	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۹۴	$12 \div 6 \times 20\% \times 20,000,000$	2,000,000	2,000,000	18,000,000
۱۳۹۵	$20\% \times 18,000,000$	3,600,000	5,600,000	14,400,000
۱۳۹۶	$20\% \times 14,400,000$	2,880,000	8,480,000	11,520,000
۱۳۹۷	$20\% \times 11,520,000$	2,304,000	10,784,000	9,216,000
۱۳۹۸	$20\% \times 9,216,000$	1,843,200	12,627,200	7,372,800

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

فعالیت

صفحه ۱۱۳

۴۴

استهلاک ماشین‌آلات شرکت خوزستان تا چه سالی باید محاسبه گردد؟

طبق تذکر کتاب، وقتی ارزش دفتری به کمتر از ۵٪ بهای تمام‌شده (۵٪ × ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال) برسد، کل مانده در سال بعد یکجا مستهلک می‌شود. ارزش دفتری در پایان ۱۴۰۶ برابر ۱,۲۳۶,۹۵۱ و در پایان ۱۴۰۷ برابر ۹۸۹,۵۶۰ ریال است؛ پس در سال ۱۴۰۸ مانده‌ی ۹۸۹,۵۶۰ ریال یکجا مستهلک می‌شود و استهلاک تا پایان سال ۱۴۰۸ ادامه دارد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

کار عملی ۱۰

صفحه ۱۱۴

۴۵

شرکتی در بهمن‌ماه ۱۳۸۹ قراردادی برای خرید و نصب آسانسور با شرکت دیگری منعقد کرد، بهای تمام‌شده‌ی آن ۳۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن صفر است، اگر این دارایی با روش مانده‌ی نزولی و با نرخ ۱۵ درصد مستهلک شود.

مطلوب است: محاسبه‌ی استهلاک دارایی تا پایان عمر مفید آن.

فرض: آسانسور از ابتدای ۱۳۹۰ آماده‌ی بهره‌برداری شده است. هر سال ۱۵٪ ارزش دفتری مستهلک می‌شود؛ وقتی ارزش دفتری کمتر از ۵٪ بهای تمام‌شده (۱۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال) شد، کل مانده در سال بعد مستهلک می‌گردد.

سال	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۹۰	51,000,000	51,000,000	289,000,000
۱۳۹۱	43,350,000	94,350,000	245,650,000
۱۳۹۲	36,847,500	131,197,500	208,802,500
۱۳۹۳	31,320,375	162,517,875	177,482,125
۱۳۹۴	26,622,319	189,140,194	150,859,806
۱۳۹۵	22,628,971	211,769,165	128,230,835
۱۳۹۶	19,234,625	231,003,790	108,996,210
۱۳۹۷	16,349,432	247,353,221	92,646,779
۱۳۹۸	13,897,017	261,250,238	78,749,762
۱۳۹۹	11,812,464	273,062,703	66,937,297
۱۴۰۰	10,040,595	283,103,297	56,896,703
۱۴۰۱	8,534,505	291,637,803	48,362,197
۱۴۰۲	7,254,330	298,892,132	41,107,868
۱۴۰۳	6,166,180	305,058,312	34,941,688
۱۴۰۴	5,241,253	310,299,566	29,700,434
۱۴۰۵	4,455,065	314,754,631	25,245,369
۱۴۰۶	3,786,805	318,541,436	21,458,564
۱۴۰۷	3,218,785	321,760,221	18,239,779
۱۴۰۸	2,735,967	324,496,188	15,503,812
۱۴۰۹	15,503,812	340,000,000	0

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱) اگر عمر مفید تجهیزات دندان پزشکی ۵ سال باشد، نرخ مضاعف برای محاسبه‌ی استهلاک این دارایی چند درصد است؟

۲) در ابتدای سال ۱۳۹۴ شرکت قمصر وسایط نقلیه‌ای را به بهای تمام‌شده‌ی ۶۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری نمود، عمر مفید آن ۱۰ سال و روش محاسبه‌ی استهلاک، نزولی با نرخ مضاعف است؛ استهلاک سال‌های ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ به همراه ارزش دفتری دارایی را در پایان سال ۱۳۹۶ محاسبه کنید.

$$\% \text{نرخ مضاعف} = 100 \times (5 \div 2) = 40 \quad ۱)$$

۲) نرخ مضاعف $= 100 \times (10 \div 2) = 20\%$ ؛ هر سال 20% ارزش دفتری مستهلک می‌شود:

سال	محاسبه	استهلاک	ارزش دفتری پایان سال
۱۳۹۴	$20\% \times 65,000,000$	13,000,000	52,000,000
۱۳۹۵	$20\% \times 52,000,000$	10,400,000	41,600,000
۱۳۹۶	$20\% \times 41,600,000$	8,320,000	33,280,000

ارزش دفتری در پایان سال ۱۳۹۶ برابر ۳۳,۲۸۰,۰۰۰ ریال است.

در تاریخ ۱۳۹۰/۸/۱۸ شرکت نطنز یک دستگاه ماشین‌آلات به بهای تمام‌شده‌ی ۲۹۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد. اگر عمر مفید دارایی ۱۶ سال و بر اساس روش نزولی با نرخ مضاعف مستهلک گردد، مطلوب است: تنظیم جدول استهلاک دارایی در سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵.

نرخ مضاعف $= 16 \div 2 = 12\%$. خرید در ۱۳۹۰/۸/۱۸ است؛ استهلاک از ۱۳۹۰/۹/۱ شروع می‌شود و سال اول ۴ ماه (آذر تا اسفند) دارد.

سال	محاسبه	استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۹۰	$12 \div 4 \times 12.5\% \times 290,000,000$	12,083,333	12,083,333	277,916,667
۱۳۹۱	$12.5\% \times 277,916,667$	34,739,583	46,822,917	243,177,083
۱۳۹۲	$12.5\% \times 243,177,083$	30,397,135	77,220,052	212,779,948
۱۳۹۳	$12.5\% \times 212,779,948$	26,597,493	103,817,546	186,182,454
۱۳۹۴	$12.5\% \times 186,182,454$	23,272,807	127,090,352	162,909,648
۱۳۹۵	$12.5\% \times 162,909,648$	20,363,706	147,454,058	142,545,942

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

کار عملی ۱۲

صفحه ۱۱۵

۴۸

بهای تمام شده‌ی یک دستگاه ماشین‌آلات تولید قند ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۱۰ سال است، اگر شرکت استهلاک این دارایی را بر اساس روش نزولی و با نرخ مضاعف محاسبه کند، مطلوب است: تکمیل مراحل محاسبه‌ی استهلاک دارایی طی ۵ سال اول عمر مفید.
مانده‌ی استهلاک انباشته‌ی دارایی فوق در پایان سال پنجم چند ریال است؟

$$\text{نرخ مضاعف} = 100 \times (10 \div 2) = 20\%$$

سال	محاسبه	استهلاک	استهلاک انباشته
اول	$20\% \times (0 - 800,000,000)$	160,000,000	160,000,000
دوم	$20\% \times (160,000,000 - 800,000,000)$	128,000,000	288,000,000
سوم	$20\% \times (288,000,000 - 800,000,000)$	102,400,000	390,400,000
چهارم	$20\% \times (390,400,000 - 800,000,000)$	81,920,000	472,320,000
پنجم	$20\% \times (472,320,000 - 800,000,000)$	65,536,000	537,856,000

مانده‌ی استهلاک انباشته در پایان سال پنجم ۵۳۷,۸۵۶,۰۰۰ ریال است.

بهای تمام شده‌ی تجهیزاتی در شرکت کاشف ۴۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۲۰ سال عمر مفید معادل ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. مطلوب است: مقایسه‌ی استهلاک دارایی در طی ۵ سال با استفاده از روش‌های مانده‌ی نزولی (نرخ ۸٪) و نرخ مضاعف (نرخ ۱۰٪).

هر دو روش ارزش اسقاط را نادیده می‌گیرند. (نرخ مضاعف: $۲ \div ۲۰ = ۱۰\%$)

سال	مانده‌ی نزولی ۸٪: محاسبه	استهلاک	نرخ مضاعف ۱۰٪: محاسبه	استهلاک
۱	$8\% \times 42,500,000$	3,400,000	$10\% \times 42,500,000$	4,250,000
۲	$8\% \times 39,100,000$	3,128,000	$10\% \times 38,250,000$	3,825,000
۳	$8\% \times 35,972,000$	2,877,760	$10\% \times 34,425,000$	3,442,500
۴	$8\% \times 33,094,240$	2,647,539	$10\% \times 30,982,500$	3,098,250
۵	$8\% \times 30,446,701$	2,435,736	$10\% \times 27,884,250$	2,788,425
جمع		14,489,035		17,404,175

نرخ مضاعف در سال‌های اول استهلاک بیشتری می‌گیرد.

۱) اگر عمر مفید یک دارایی ثابت ۶ سال باشد، کسرهای این دارایی برای محاسبه‌ی استهلاک به روش مجموع سنوات را محاسبه کنید؟
 ۲) اگر مجموع سنوات یک دارایی ثابت معادل رقم ۷۸ باشد، عمر مفید این دارایی چند سال است؟

توضیح: کسرهای سال اول ۶/۲۱، دوم ۵/۲۱، سوم ۴/۲۱، چهارم ۳/۲۱، پنجم ۲/۲۱، ششم ۱/۲۱
 مجموع سنوات = $۱ + ۲ + ۳ + ۴ + ۵ + ۶ = ۲۱$ $۲۱ \div ۲ = ۱۰.۵$

سال $۱۲ \times ۱۳ = ۱۵۶ \Rightarrow n \times (n + ۱) = ۱۵۶ \Rightarrow n = ۱۲$ $۱۲ \times (۱۲ + ۱) \div ۲ = ۷۸$

بهای تمام‌شده‌ی اثاثه‌ای ۲۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۳ سال عمر مفید معادل ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال برآورد گردید، اگر روش محاسبه‌ی استهلاک، مجموع سنوات در نظر گرفته شود، استهلاک دارایی را طی عمر مفید محاسبه نمایید.

مأخذ استهلاک = ۲۲,۰۰۰,۰۰۰ - ۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال؛ مجموع سنوات = ۶

سال	محاسبه	استهلاک
اول	$6 \div 3 \times 18,000,000$	9,000,000
دوم	$6 \div 2 \times 18,000,000$	6,000,000
سوم	$6 \div 1 \times 18,000,000$	3,000,000
جمع		18,000,000

بهای تمام‌شده‌ی ماشین‌آلات در مؤسسه‌ی آفرین معادل ۶۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۶ سال است، اگر ارزش اسقاط آن ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال برآورد گردد، جدول استهلاک این دارایی را بر اساس روش مجموع سنوات تکمیل کنید.

مأخذ = ۶۸,۰۰۰,۰۰۰ - ۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۶۳,۰۰۰,۰۰۰؛ مجموع سنوات = ۲۱

سال	محاسبات	استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱	$21 \div 6 \times 63,000,000$	18,000,000	18,000,000	50,000,000
۲	$21 \div 5 \times 63,000,000$	15,000,000	33,000,000	35,000,000
۳	$21 \div 4 \times 63,000,000$	12,000,000	45,000,000	23,000,000
۴	$21 \div 3 \times 63,000,000$	9,000,000	54,000,000	14,000,000
۵	$21 \div 2 \times 63,000,000$	6,000,000	60,000,000	8,000,000
۶	$21 \div 1 \times 63,000,000$	3,000,000	63,000,000	5,000,000
جمع		63,000,000		

در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۱ شرکت خرمشهر یک دستگاه ماشین آلات ریخته‌گری را که قیمت نقدی آن ۲۹,۴۰۰,۰۰۰ ریال بود با صدور سفته‌ی ۹ ماهه به ارزش ۲۹,۸۵۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد و بابت حمل و نصب آن ۶۰۰,۰۰۰ ریال از حساب صندوق شرکت پرداخت نمود (فروشنده در سامانه‌ی مالیات بر ارزش افزوده ثبت نام نکرده است)، اگر ارزش اسقاط دارایی ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۸ سال باشد. مطلوب است: تنظیم سند حسابداری ثبت استهلاك دارایی به روش مجموع سنوات در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۳۰.

بهای تمام شده = ۲۹,۴۰۰,۰۰۰ + ۶۰۰,۰۰۰ = ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 مأخذ استهلاك = ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۳,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 مجموع سنوات = ۲ ÷ ۹ × ۸ = ۳۶
 استهلاك سال اول عمر = ۲۷,۰۰۰,۰۰۰ ÷ ۸ × ۳۶ = ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 استهلاك ۱۳۹۵ = ۱۲ ÷ ۳ × ۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال

استهلاك از ۱۳۹۵/۱۰/۱ شروع می‌شود، پس ۳ ماه (دی، بهمن، اسفند) محاسبه می‌شود. اختلاف سفته و قیمت نقد (۴۵۰,۰۰۰ ریال) هزینه‌ی مالی است و جزء بهای دارایی نیست.

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ - ثبت استهلاك

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاك ماشین آلات	1,500,000	
استهلاك انباشته‌ی ماشین آلات		1,500,000
جمع: یک میلیون و پانصد هزار ریال	1,500,000	1,500,000

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

در تاریخ ۱۳۹۱/۴/۱ مؤسسه‌ی تولیدی کاوش یک دستگاه ژنراتور به بهای تمام شده‌ی ۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد، اگر ارزش اسقاط دارایی ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۵ سال برآورد گردد، سال مالی این مؤسسه ۱/۱ الی ۱۲/۲۹ است. مطلوب است: تنظیم جدول استهلاك دارایی در طی سال‌های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۶ (روش مجموع سنوات).

مأخذ = ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰؛ مجموع سنوات = ۱۵. استهلاك سال‌های عمر دارایی (که از ۱۳۹۱/۴/۱ شروع می‌شود):
 سال اول ۴۰، دوم ۳۲، سوم ۲۴، چهارم ۱۶ و پنجم ۸ میلیون ریال. چون سال عمر دارایی با سال مالی منطبق نیست، استهلاك هر سال مالی از ۹ ماه از یک سال عمر و ۳ ماه از سال عمر قبل تشکیل می‌شود:

سال	محاسبات (میلیون ریال)	استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۹۱	$12 \div 9 \times 40$	30,000,000	30,000,000	100,000,000
۹۲	$12 \div 9 \times 32 + 12 \div 3 \times 40$	34,000,000	64,000,000	66,000,000
۹۳	$12 \div 9 \times 24 + 12 \div 3 \times 32$	26,000,000	90,000,000	40,000,000
۹۴	$12 \div 9 \times 16 + 12 \div 3 \times 24$	18,000,000	108,000,000	22,000,000
۹۵	$12 \div 9 \times 8 + 12 \div 3 \times 16$	10,000,000	118,000,000	12,000,000
۹۶	$12 \div 3 \times 8$	2,000,000	120,000,000	10,000,000
جمع		120,000,000		

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

فعالیت

صفحه ۱۱۹

۵۵

- (۱) با توجه به اطلاعات دارایی فوق و جدول تنظیم شده، عمر مفید دارایی در چه تاریخی به پایان خواهد رسید؟
ارزش دفتری دارایی پس از پایان عمر مفید با چه مبلغی برابر است؟
(۲) چه شباهت و تفاوتی بین روش های مجموع سنوات و مانده ی نزولی وجود دارد؟

(۱) پایان عمر مفید

عمر مفید ۵ ساله از ۱۳۹۱/۴/۱ در تاریخ ۱۳۹۶/۳/۳۱ پایان می یابد. ارزش دفتری پس از پایان عمر مفید با ارزش اسقاط برابر است: ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

(۲) شباهت و تفاوت

- شباهت: هر دو روش کاهنده (شتابان) هستند؛ استهلاک هر سال از سال قبل کمتر است و در سال های اول بیشتر استهلاک می گیرند.
- تفاوت: در مجموع سنوات کسر هر سال (باقیمانده ی عمر ÷ مجموع سنوات) در مأخذ استهلاک (بهای تمام شده - ارزش اسقاط) ضرب می شود و ارزش دفتری دقیقاً به ارزش اسقاط می رسد؛ در مانده ی نزولی یک نرخ ثابت در ارزش دفتری ضرب می شود، ارزش اسقاط به کار نمی رود و ارزش دفتری هرگز دقیقاً به صفر یا اسقاط نمی رسد.

بهای تمام‌شده‌ی یک دستگاه موتورسیکلت ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۱۰ سال عمر مفید معادل ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. مطلوب است: مقایسه‌ی استهلاک این دارایی بر اساس روش‌های نزولی مجموع سنوات و نرخ مضاعف در طی عمر مفید. (سال‌های ۱ تا ۴)

مجموع سنوات = ۵۵؛ مأخذ = ۲۲,۰۰۰,۰۰۰؛ نرخ مضاعف = $10 \div 2 = 5$ ؛ 20% (روی ارزش دفتری):

سال	استهلاک در روش مجموع سنوات	استهلاک در روش نرخ مضاعف
۱	$4,000,000 = 55 \div 10 \times 22,000,000$	$5,000,000 = 20\% \times 25,000,000$
۲	$3,600,000 = 55 \div 9 \times 22,000,000$	$4,000,000 = 20\% \times 20,000,000$
۳	$3,200,000 = 55 \div 8 \times 22,000,000$	$3,200,000 = 20\% \times 16,000,000$
۴	$2,800,000 = 55 \div 7 \times 22,000,000$	$2,560,000 = 20\% \times 12,800,000$

اگر یک دستگاه از ماشین‌آلات تولید لیوان پلاستیکی در سال ۱۳۹۶ تعداد ۳۰,۰۰۰ عدد لیوان تولید کند، فرسودگی آن بیشتر است یا دستگاهی که ۶۰,۰۰۰ لیوان تولید کرده باشد؟ دلیل آن را بیان کنید.

فرسودگی دستگاهی که ۶۰,۰۰۰ لیوان تولید کرده بیشتر است؛ چون در استهلاک بر اساس کارکرد، فرسودگی با مقدار تولید (استفاده‌ی واقعی) متناسب است و هرچه دستگاه بیشتر کار کند بیشتر فرسوده می‌شود.

بهای تمام‌شده‌ی ماشین‌آلات و تجهیزات ریخته‌گری معادل ۸۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۵۰,۰۰۰ ساعت کارکرد معادل ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال تخمین زده شد، جدول استهلاک دارایی را تکمیل کنید. (کارکرد سالانه به ترتیب: ۹,۱۰۰، ۷,۴۵۰، ۸,۸۰۰، ۸,۲۵۰، ۷,۵۰۰ و ۸,۹۰۰ ساعت)

استهلاک هر ساعت = $50,000 \div (7,000,000 - 82,000,000) = 1,500$ ریال

سال	کارکرد (ساعت)	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱	9,100	13,650,000	13,650,000	68,350,000
۲	7,450	11,175,000	24,825,000	57,175,000
۳	8,800	13,200,000	38,025,000	43,975,000
۴	8,250	12,375,000	50,400,000	31,600,000
۵	7,500	11,250,000	61,650,000	20,350,000
۶	8,900	13,350,000	75,000,000	7,000,000
جمع	50,000	75,000,000		

کار عملی ۱۶

صفحه ۱۲۳

۵۹

بهای تمام‌شده‌ی یکی از تجهیزات شرکت خاتم ۷۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. ساعات کارکرد این دارایی در طی عمر مفید ۲۸,۰۰۰ ساعت و ارزش اسقاط آن ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال برآورد شده است. مطلوب است: تکمیل جدول استهلاک دارایی در طول عمر مفید آن (سال‌های ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۶). (کارکرد سالانه: ۳,۶۰۰، ۳,۸۰۰، ۳,۴۵۰، ۳,۲۰۰، ۳,۵۵۰، ۳,۹۰۰، ۳,۵۰۰، ۳,۳۰۰ ساعت)

استهلاک هر ساعت = $(۶,۰۰۰,۰۰۰ - ۷۶,۰۰۰,۰۰۰) \div ۲۸,۰۰۰ = ۲,۵۰۰$ ریال. مجموع ساعات جدول ۲۸,۳۰۰ است، ۳۰۰ ساعت بیش از برآورد؛ بنابراین در سال آخر فقط ۳,۰۰۰ ساعت باقی‌مانده مستهلک می‌شود تا ارزش دفتری از ارزش اسقاط کمتر نشود.

سال	کارکرد (ساعت)	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۸۹	3,600	9,000,000	9,000,000	67,000,000
۹۰	3,800	9,500,000	18,500,000	57,500,000
۹۱	3,450	8,625,000	27,125,000	48,875,000
۹۲	3,200	8,000,000	35,125,000	40,875,000
۹۳	3,550	8,875,000	44,000,000	32,000,000
۹۴	3,900	9,750,000	53,750,000	22,250,000
۹۵	3,500	8,750,000	62,500,000	13,500,000
۹۶	3,000 (از ۳,۳۰۰)	7,500,000	70,000,000	6,000,000
جمع	28,000	70,000,000		

۶۰

صفحه ۱۲۳

فعالیت

در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۳۰ شرکت کاشان یک دستگاه ماشین پرس به بهای تمام شده‌ی ۴۸,۵۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد. اگر ارزش اسقاط آن ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال، کل ساعات کارکرد این دارایی در طی عمر مفید ۲۰,۰۰۰ ساعت برآورد گردد و در سال ۱۳۹۵ معادل ۱,۴۰۰ ساعت فعالیت کرده باشد. مطلوب است: محاسبه‌ی استهلاک در سال ۱۳۹۵ و ثبت آن در سند حسابداری در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۳۰.

استهلاک هر ساعت = $(۴۸'۵۰۰'۰۰۰ - ۵'۰۰۰'۰۰۰) \div ۲۰'۰۰۰ = ۲'۱۷۵$ ریال
استهلاک ۱۳۹۵ = $۲'۱۷۵ \times ۱'۴۰۰ = ۳'۰۴۵'۰۰۰$ ریال

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک ماشین‌آلات	3,045,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات		3,045,000
جمع: سه میلیون و چهل و پنج هزار ریال	3,045,000	3,045,000

در روش کارکرد نیازی به محاسبه‌ی ماه‌های استفاده نیست.

۶۱

صفحه ۱۲۴

فعالیت

اگر استهلاک یک دارایی پس از ۸۵۰ ساعت کارکرد معادل ۱,۰۲۰,۰۰۰ ریال محاسبه شده باشد و ارزش اسقاط و کل ساعات کارکرد این دارایی به ترتیب ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال و ۶,۰۰۰ ساعت برآورد شده باشد، قیمت تمام شده‌ی این دارایی چند ریال است؟

توشه‌ای برای موفقیت

استهلاک هر ساعت = $۱'۰۲۰'۰۰۰ \div ۸۵۰ = ۱'۲۰۰$ ریال
مأخذ استهلاک = $۶'۰۰۰ \times ۱'۲۰۰ = ۷'۲۰۰'۰۰۰$ ریال
بهای تمام شده = $۱'۴۰۰'۰۰۰ + ۷'۲۰۰'۰۰۰ = ۸'۶۰۰'۰۰۰$ ریال

ساعات کارکرد واقعی دارایی‌ها را با توجه به اطلاعات ارائه شده محاسبه کنید (اطلاعات هر ردیف به طور مستقل است). (ستون‌ها: بهای تمام شده، ارزش اسقاط، ساعات کارکرد برآوردی، هزینه استهلاک، ساعات کارکرد واقعی)

هر ردیف را با این سه گام حل کنید:

استهلاک هر ساعت = (بهای تمام شده - ارزش اسقاط) ÷ ساعات کارکرد برآوردی
ساعات کارکرد واقعی = هزینه استهلاک ÷ استهلاک هر ساعت

ارقام جدول (پنج ردیف) در متن استخراج شده‌ی کتاب ناخوانا است و نمی‌توان مقادیر را با اطمینان خواند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

در ابتدای تیرماه ۱۳۸۶ مؤسسه‌ی حمل و نقل قائم یک دستگاه کامیون به بهای تمام شده‌ی ۱۴۰,۷۵۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد، ارزش اسقاط دارایی پس از طی نمودن ۳۵۰,۰۰۰ کیلومتر معادل ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، در طی سال‌های ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۵ مقدار کارکرد این دارایی بر اساس جدول زیر است. مطلوب است: تنظیم جدول استهلاک دارایی در طی عمر مفید آن. (کیلومتر: ۲۲,۰۰۰، ۳۰,۰۰۰، ۳۶,۰۰۰، ۳۹,۰۰۰، ۴۱,۵۰۰، ۲۸,۰۰۰، ۳۴,۰۰۰، ۳۸,۵۰۰، ۴۴,۰۰۰، ۳۷,۰۰۰)

استهلاک هر کیلومتر = $(۲۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۴۰,۷۵۰,۰۰۰) \div ۳۵۰,۰۰۰ = ۳۴۵$ ریال

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

سال	کارکرد (کیلومتر)	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۸۶	22,000	7,590,000	7,590,000	133,160,000
۱۳۸۷	30,000	10,350,000	17,940,000	122,810,000
۱۳۸۸	36,000	12,420,000	30,360,000	110,390,000
۱۳۸۹	39,000	13,455,000	43,815,000	96,935,000
۱۳۹۰	41,500	14,317,500	58,132,500	82,617,500
۱۳۹۱	28,000	9,660,000	67,792,500	72,957,500
۱۳۹۲	34,000	11,730,000	79,522,500	61,227,500
۱۳۹۳	38,500	13,282,500	92,805,000	47,945,000
۱۳۹۴	44,000	15,180,000	107,985,000	32,765,000
۱۳۹۵	37,000	12,765,000	120,750,000	20,000,000
جمع	350,000	120,750,000		

کار عملی ۱۸

صفحه ۱۲۶

۶۴

بهای تمام‌شده‌ی یک دستگاه ماشین تولید پتو ۴۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و میزان تولید این دارایی در طی ۸ سال عمر مفید معادل ۱۵۰,۰۰۰ پتو برآورد شده است، اگر این دارایی در طی سال‌های اول و دوم به ترتیب ۱۶,۰۰۰ و ۱۵,۲۰۰ پتو تولید کرده و نرخ مانده‌ی نزولی آن ۱۲ درصد باشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

مطلوب است: تعیین روش محاسبه‌ی استهلاک برای دارایی مذکور بر اساس جدول زیر: (چهار ستون استهلاک سال اول: ۵۶,۲۵۰,۰۰۰ / ۵۷,۶۰۰,۰۰۰ / ۴۸,۰۰۰,۰۰۰ / ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ و سال دوم: ۵۶,۲۵۰,۰۰۰ / ۵۰,۶۸۸,۰۰۰ / ۴۵,۶۰۰,۰۰۰ / ۸۷,۵۰۰,۰۰۰)

ستون	سال اول → دوم	محاسبه‌ی سال اول	روش
۱	56,250,000 56,250,000	$8 \div (480M - 30M)$	خط مستقیم
۲	100,000,000 87,500,000	$450M \times 7 \div 36$ و $450M \times 8 \div 36$	مجموع سنوات
۳	48,000,000 45,600,000	$450M \div 150,000 = 3,000$ ریال و $16,000 \times 15,200$	میزان تولید
۴	57,600,000 50,688,000	$12\% \times (480M - 57.6M)$ و $480M \times 12\%$	مانده‌ی نزولی ۱۲٪

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

فعالیت

صفحه ۱۲۷

۶۵

مواردی را که می‌توان به عنوان مستحدثات زمین شناسایی کرد، نام ببرید.

- دیوارکشی و نرده‌کشی دور زمین
- آسفالت محوطه و جاده‌ی داخلی
- ایجاد فضای سبز و باغچه‌سازی
- پارکینگ، پیاده‌رو، روشنایی محوطه و چاه یا حوضچه

فعالیت

صفحه ۱۲۷

۶۶

شرکت گلستان در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۱۸ یک قطعه زمین به ارزش ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد و بابت دیوارکشی آن ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال، نرده‌کشی ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و آسفالت آن ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال پرداخت نمود، اگر عمر مفید مستحدثات ۱۲ سال و روش محاسبه‌ی استهلاک مانده‌ی نزولی با نرخ ۱۵ درصد باشد. (نمودار: مستحدثات زمین ← دیوار، نرده، فضای سبز، آسفالت)

مطلوب است: محاسبه و ثبت استهلاک مستحقات زمین در پایان سال ۱۳۹۵.

زمین ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال استهلاک‌ناپذیر است؛ بهای دیوار، نرده و آسفالت در «مستحقات زمین» جمع می‌شود: ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ + ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال. استهلاک از ۱۳۹۵/۱۰/۱ شروع می‌شود (۳ ماه: دی تا اسفند):

$$\text{استهلاک ۱۳۹۵} = ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۵\% \times ۳ \div ۱۲ = ۳,۰۰۰,۰۰۰ \text{ ریال}$$

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک مستحقات زمین	3,000,000	
استهلاک انباشته‌ی مستحقات زمین		3,000,000
جمع: سه میلیون ریال	3,000,000	3,000,000

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

فعالیت

صفحه ۱۲۸

۶۷

چند نمونه از منابع طبیعی را نام ببرید؟ چه عواملی باعث نقصان منابع طبیعی می‌شوند؟

- نمونه‌ها: معادن (طلا، نقره، زغال‌سنگ، سنگ آهن، مس)، چاه‌های نفت و گاز، جنگل‌ها
- عوامل نقصان: استخراج و بهره‌برداری از منبع (برداشت محصول) که ذخیره‌ی آن را به‌طور فیزیکی کم می‌کند

فعالیت

صفحه ۱۳۰

۶۸

بهای تمام‌شده‌ی یک معدن سنگ آهن در شرکت البرز، اعم از مخارج کسب امتیاز، قیمت خرید اراضی و کلیه‌ی مخارج اکتشاف و فراهم آوردن امکان بهره‌برداری از معدن بالغ بر ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، اگر توان استخراج از این معدن یا در واقع ذخیره‌ی اقتصادی آن طبق نظر کارشناسان فنی ۵۰۰,۰۰۰ تن سنگ آهن برآورده شده باشد و ارزش خالص بازیافتنی این معدن در پایان بهره‌برداری معادل ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برآورد گردد و شرکت در سال جاری معادل ۲۰,۰۰۰ تن از این معدن استخراج نموده باشد.

مطلوب است: محاسبه‌ی استهلاک این دارایی و تکمیل سند حسابداری

$$\text{استهلاک هر تن} = (۶۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰) \div ۵۰۰,۰۰۰ = ۴۸۰ \text{ ریال}$$

$$\text{استهلاک سال جاری} = ۴۸۰ \times ۲۰,۰۰۰ = ۹,۶۰۰,۰۰۰ \text{ ریال}$$

سند حسابداری

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی سنگ آهن	9,600,000	
استهلاک انباشته‌ی معدن سنگ آهن		9,600,000
جمع: نه میلیون و ششصد هزار ریال	9,600,000	9,600,000

شرح سند: ثبت استهلاک منابع طبیعی (معدن سنگ آهن)؛ طرف بدهکار بر اساس محصول استخراج‌شده، «موجودی سنگ آهن» است.

فعالیت

صفحه ۱۳۰

۶۹

بهای تمام‌شده‌ی یک چاه نفت در شرکت کیش ۴۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و برآورد میزان استخراج از آن طبق نظر کارشناسان فنی ۳۰۰,۰۰۰ بشکه و نیز برآورد ارزش تخلیه‌ی زمین در پایان بهره‌برداری معادل ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، چنانچه میزان استخراج چاه نفت طی دوره‌ی مالی جاری ۱۶,۰۰۰ بشکه باشد، مبلغ تحلیل چاه نفت (استهلاک) را در سال جاری محاسبه و در سند حسابداری آن را تنظیم و ثبت کنید.

استهلاک هر بشکه = $(۳۰۰'۰۰۰'۰۰۰ - ۴۸۰'۰۰۰'۰۰۰) \div ۳۰۰'۰۰۰ = ۱'۵۰۰$ ریال
استهلاک سال جاری = $۱۶'۰۰۰ \times ۱'۵۰۰ = ۲۴'۰۰۰'۰۰۰$ ریال

سند حسابداری

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نفت خام	24,000,000	
استهلاک انباشته‌ی چاه نفت		24,000,000
جمع: بیست و چهار میلیون ریال	24,000,000	24,000,000

فعالیت

صفحه ۱۳۱

۷۰

ویژگی‌های دارایی نامشهود را در شکل روبه‌رو بنویسید. (فاقد موجودیت عینی - -)

- فاقد موجودیت عینی (فیزیکی)
- دارای حقوق و امتیازات برای واحد تجاری
- ایجادکننده‌ی منافع اقتصادی آینده
- دارای عمر مفید معین (استهلاک‌پذیر) یا نامعین (استهلاک‌ناپذیر)

بهای تمام شده‌ی حق تألیف در شرکت قشم معادل ۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، اگر عمر مفید آن ۴ سال و فاقد ارزش اسقاط باشد. مطلوب است: ثبت استهلاک این دارایی در سال اول به روش خط مستقیم.

استهلاک سال اول = $۱۲۵'۰۰۰'۰۰۰ \div ۴ = ۳۱'۲۵۰'۰۰۰$ ریال

سند استهلاک حق تألیف

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک حق تألیف	31,250,000	
استهلاک انباشته‌ی حق تألیف		31,250,000
جمع: سی و یک میلیون و دویست و پنجاه هزار ریال	31,250,000	31,250,000

فرض شده دارایی از ابتدای سال آماده‌ی استفاده بوده است؛ ارزش اسقاط دارایی نامشهود با عمر معین صفر است.

شرکت تبریز در ابتدای خرداد ماه ۱۳۹۵ با سرمایه‌ای معادل ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال تشکیل شد، در تاریخ ۱۳۹۵/۳/۸ هزینه‌های تأسیس این شرکت معادل ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال از حساب جاری پرداخت شد. مطلوب است: ثبت پرداخت هزینه‌ی تأسیس در خرداد ماه ۱۳۹۵

سند ۱۳۹۵/۳/۸ توشه‌ای برای توشه‌ای

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌های تأسیس	1,200,000	
موجودی نقد - بانک		1,200,000
جمع: یک میلیون و دویست هزار ریال	1,200,000	1,200,000

شرح سند: پرداخت هزینه‌ی تأسیس. طبق ماده‌ی ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم، هزینه‌ی تأسیس در سال تأسیس ۱۰۰٪ قابل استهلاک است؛ یعنی در پایان سال کل ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال به هزینه‌ی استهلاک منتقل می‌شود.

عمر مفید یک خودرو در مؤسسه‌ی قم ۱۰ سال می‌باشد، آیا مؤسسه می‌تواند از این دارایی بیش از ۱۰ سال استفاده نماید؟ در این مورد بحث کنید.

بله؛ عمر مفید برآوردی است و ممکن است عمر واقعی بیشتر باشد یا مؤسسه نتواند دارایی جایگزین تهیه کند. خودرو در این حالت به عنوان دارایی کاملاً مستهلک شده هم‌چنان در دفاتر می‌ماند و استفاده می‌شود، ولی هزینه‌ی استهلاک جدیدی محاسبه و ثبت نمی‌شود؛ زیرا جمع هزینه‌ی استهلاک یک دارایی نمی‌تواند بیشتر از بهای تمام‌شده‌ی آن باشد.

هزینه‌ی تأسیس در طبقه‌بندی حساب‌ها، جزء کدام طبقه قرار می‌گیرد؟

هزینه‌ی تأسیس جزء دارایی‌های نامشهود (دارایی‌های غیرجاری) است و بر اساس ماده‌ی ۱۴۹ در سال تأسیس به طور کامل مستهلک می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

شرکت هرمزگان در ابتدای سال ۱۳۹۰ تجهیزاتی را به قیمت تمام‌شده‌ی ۱۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری نمود، این شرکت از دارایی مذکور در سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۲ استفاده و استهلاک آن را محاسبه کرد، ولی در سال ۱۳۹۳ به دلایلی فقط ۳ ماه آخر از این دارایی استفاده کرد، اگر ارزش اسقاط دارایی و عمر مفید آن به ترتیب ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۵ سال و روش محاسبه‌ی استهلاک خط مستقیم باشد، استهلاک دارایی در سال ۹۳ چند ریال است؟

استهلاک سالانه = $(۱۸,۰۰۰,۰۰۰ - ۳,۰۰۰,۰۰۰) \div ۵ = ۳,۰۰۰,۰۰۰$ ریال. دارایی بیش از ۶ ماه متوالی بی‌استفاده بوده است (۹ ماه)؛ طبق تبصره‌ی ماده‌ی ۶ می‌توان استهلاک دوره‌ی بی‌استفاده را ۳۰٪ محاسبه کرد:

ماه استفاده: $۳٬۷۵۰٬۰۰۰ = ۱۲ \div ۳ \times ۳٬۰۰۰٬۰۰۰$
 ماه بی‌استفاده: $۹٬۶۷۵٬۰۰۰ = ۳۰\% \times ۱۲ \div ۹ \times ۳٬۰۰۰٬۰۰۰$
 استهلاک سال ۹۳ = $۱٬۴۲۵٬۰۰۰$ ریال

اگر طبق استاندارد شماره‌ی ۱۱ حسابداری استهلاک متوقف نشود، کل ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال در سال ۹۳ مستهلک می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

مدت باقیمانده از عمر مفید تجهیزات شرکت خراسان را بنویسید.

مدت باقیمانده = عمر مفید - سالهای سپری شده

مثال کتاب (ماشین آلات شرکت خلیج فارس): عمر مفید ۱۰ سال، خرید ۱۳۹۲/۱/۱ و استهلاك تا پایان ۱۳۹۴ سه سال؛ بنابراین در ابتدای سال ۱۳۹۵ مدت باقیمانده ۱۰ - ۳ = ۷ سال است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱) آیا مؤسسه‌ای می‌تواند در هر سال از یک روش خاص برای محاسبه‌ی استهلاك دارایی استفاده کند و روش استهلاك را تغییر دهد؟ دلیل آن را بیان کنید.

خیر، مؤسسه نمی‌تواند هر سال روش را عوض کند. باید روش استهلاك را در سال‌ها ثابت نگه دارد تا صورت‌های مالی سال‌های مختلف قابل مقایسه باشد (رویه‌ی ثابت). تغییر روش فقط وقتی مجاز است که الگوی مصرف منافع دارایی تغییر کرده یا روش جدید تصویر مناسب‌تری بدهد، که در این صورت اثر آن باید در یادداشت‌های صورت‌های مالی افشا شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲) اگر مؤسسه‌ای برای انجام کارهای اداری خود اقدام به خرید یک دستگاه رایانه به ارزش ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال نمود که شامل صفحه‌کلید، صفحه‌نمایش، موس، اسپیکر، کیس و غیره، استهلاك رایانه باید یکجا محاسبه گردد یا استهلاك هر قطعه به‌طور جداگانه محاسبه می‌گردد؟ بحث کنید

یکجا. اجزای رایانه همراه هم خریداری می‌شوند، با هم کار می‌کنند و یک دارایی را تشکیل می‌دهند؛ یک برچسب و یک ردیف در دفتر اموال دارند و عمر مفید آن‌ها تقریباً یکسان است. جداسازی قطعات کم‌ارزش فقط کار حسابداری را سنگین می‌کند. (اگر قطعه‌ای بسیار گران‌قیمت و با عمر مفید کاملاً متفاوت بود، می‌شد آن را جدا مستهلک کرد.)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

هر یک از نمودارهای زیر مربوط به کدام روش استهلاک است؟ (نمودار مبلغ استهلاک - زمان)

روش استهلاک	شکل نمودار
خط مستقیم	خط افقی (مبلغ استهلاک ثابت در تمامی سال‌ها)
نزولی (مانده‌ی نزولی، نرخ مضاعف و مجموع سنوات)	نمودار نزولی (مبلغ استهلاک سال به سال کمتر)
کارکرد (ساعات کارکرد یا میزان تولید)	نمودار نامنظم (بالا و پایین، بسته به کارکرد)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

شرکت گلستان اثاثه‌ای را به بهای تمام‌شده‌ی ۱,۶۰۰,۰۰۰ ریال خریداری نمود، ارزش اسقاط دارایی پس از ۵ سال معادل ۱۰۰,۰۰۰ ریال است.

مطلوب است: تنظیم جدول استهلاک اثاثه در طی عمر مفید بر اساس روش‌های زیر: ۱) خط مستقیم ۲) مجموع سنوات ۳) نزولی با نرخ مضاعف

بهای تمام‌شده‌ی یک دارایی در شرکت سبزوار ۴۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۱۵ سال و فاقد ارزش اسقاط است، اگر روش محاسبه‌ی استهلاک آن مجموع سنوات باشد، مبلغ استهلاک دارایی در هر یک از سال‌های اول، ششم، دوازدهم و پانزدهم را محاسبه نمایید.

مأخذ = $1,600,000 - 100,000 = 1,500,000$ ریال؛ مجموع سنوات = ۱۵؛ نرخ مضاعف = $2 \div 5 = 40\%$ (روی ارزش دفتری)

سال	خط مستقیم	مجموع سنوات	نرخ مضاعف
۱	300,000	500,000 (۵/۱۵)	640,000 ($40\% \times 1,600,000$)
۲	300,000	400,000	384,000
۳	300,000	300,000	230,400
۴	300,000	200,000	138,240
۵	300,000	100,000	82,944
جمع	1,500,000	1,500,000	1,475,584

در نرخ مضاعف ارزش اسقاط نادیده گرفته می‌شود؛ ارزش دفتری پایان سال پنجم ۱۲۴,۴۱۶ ریال می‌ماند.

شرکت سبزوار: مجموع سنوات = $15 \times 16 \div 2 = 120$

سال	کسر	استهلاک
اول	۱۵/۱۲۰	$6,000,000 = 120 \div 15 \times 48,000,000$
ششم	۱۰/۱۲۰	$4,000,000 = 120 \div 10 \times 48,000,000$
دوازدهم	۴/۱۲۰	$1,600,000 = 120 \div 4 \times 48,000,000$
پانزدهم	۱/۱۲۰	$400,000 = 120 \div 1 \times 48,000,000$

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

کار عملی ۲۰

صفحه ۱۴۰

۸۱

در ابتدای سال ۱۳۹۵ شرکت اهواز یک دستگاه ماشین آلات به مشخصات زیر خریداری نمود: بهای تمام شده ۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال - ارزش اسقاط ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال. برآورد عمر مفید: ۸ سال، یا ۹۰,۰۰۰ ساعت کارکرد، یا ۷۲,۰۰۰ واحد تولید.

مطلوب است: محاسبه‌ی مبلغ استهلاک ماشین آلات در پایان سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ بر اساس هر یک از روش‌های زیر: الف) خط مستقیم ب) مانده‌ی نزولی با نرخ ۱۲٪ ج) مجموع سنوات د) نزولی با نرخ مضاعف هـ) ساعات کارکرد (کارکرد سال‌های مذکور به ترتیب ۱۴,۰۰۰ و ۱۱,۵۰۰ ساعت) و) میزان تولید (تولید سال‌های مذکور به ترتیب ۱۰,۸۰۰ و ۹,۵۰۰ واحد)

مأخذ استهلاک = ۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

روش	محاسبه	۱۳۹۵	۱۳۹۶
الف) خط مستقیم	$8 \div 360,000,000$	45,000,000	45,000,000
ب) مانده‌ی نزولی ۱۲٪	$380,000,000 \times 12\% - 380,000,000$ $12\% \times (45,600,000)$	45,600,000	40,128,000
ج) مجموع سنوات (مجموع = ۳۶)	$36 \div 7 \times 360,000,000$ و $36 \div 8 \times 360,000,000$	80,000,000	70,000,000
د) نرخ مضاعف (۸ ÷ ۲ = ۲۵٪)	$380,000,000 \times 25\%$ و $285,000,000 \times 25\%$	95,000,000	71,250,000
هـ) ساعات کارکرد (۴,۰۰۰ ریال/ساعت)	$4,000 \times 14,000$ و $4,000 \times 11,500$	56,000,000	46,000,000
و) میزان تولید (۵,۰۰۰ ریال/واحد)	$5,000 \times 10,800$ و $5,000 \times 9,500$	54,000,000	47,500,000

اطلاعات زیر مربوط به اولین سال بهره‌برداری از دارایی‌های ثابت شرکت اراک است، به جای علامت سؤال گزینه‌ی مناسب را بنویسید. (سردخانه، ژنراتور، موتورسیکلت، حق‌التألیف، اثاثه‌ی اداری)

دارایی	اطلاعات	مقدار مجهول
سردخانه	۱۲,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۰ سال - صفر - خط مستقیم - ۵ ماه	$\text{استهلاک} = 12 \div 5 \times 10 \div 12,000,000 = 500,000$
ژنراتور	۴۵,۰۰۰,۰۰۰ - مانده‌ی نزولی - ۸ ماه - نرخ ۱۲٪	$\text{استهلاک} = 12 \div 8 \times \%12 \times 45,000,000 = 3,600,000$
موتورسیکلت	۹,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۰ سال - خط مستقیم - ۹ ماه - استهلاک ۴۱۲,۵۰۰	ارزش اسقاط: $(S - 9,000,000) \div 12 \div 10 \times 9 = 412,500 \Rightarrow S = 3,500,000$
حق‌التألیف	۶,۰۰۰,۰۰۰ - صفر - خط مستقیم - ۱۲ ماه - استهلاک ۱,۲۰۰,۰۰۰	عمر مفید $= 1,200,000 \div 6,000,000 = 5$ سال
اثاثه‌ی اداری	۷,۴۰۰,۰۰۰ - ۶ سال - اسقاط ۴۰۰,۰۰۰ - مجموع سنوات - ۹ ماه	$\text{استهلاک} = (400,000 - 7,400,000) \div 21 \div 6 \times 9 = 1,500,000$

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

اطلاعات زیر مربوط به دارایی‌های ثابت شرکت البرز در سال ۱۳۹۵ می‌باشد. مانده‌ی دارایی‌ها در ابتدای دوره: ساختمان آجری ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ (اسقاط صفر، ۱۵ سال، خط مستقیم)، ماشین‌آلات ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ (اسقاط صفر، نزولی با نرخ ۱۵٪). رویدادهای طی سال ۱۳۹۵: ۱۳۹۵/۲/۱۸ خرید وسایط نقلیه به بهای ۶۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و پرداخت وجه آن پس از محاسبه‌ی مالیات بر ارزش افزوده از حساب جاری، عمر مفید ۱۰ سال، اسقاط صفر، خط مستقیم. ۱۳۹۵/۴/۲ خرید ساختمان فلزی به ارزش ۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و پرداخت ۴۰٪ بهای ساختمان از حساب جاری و بابت مابقی قرار شد ۶ ماه دیگر پرداخت شود، همچنین شرکت بابت حق کمیسیون بنگاه ۳۸۰,۰۰۰ ریال با احتساب مالیات از حساب صندوق پرداخت؛ خط مستقیم، ۲۵ سال، اسقاط صفر. ۹۵/۷/۱۷

خرید دستگاه تست اسکناس ۱,۳۰۰,۰۰۰ ریال از فروشندگی که در سامانه مالیات بر ارزش افزوده ثبت نام نکرده، اسقاط ۱۰۰,۰۰۰ ریال، ۵ سال، خط مستقیم.

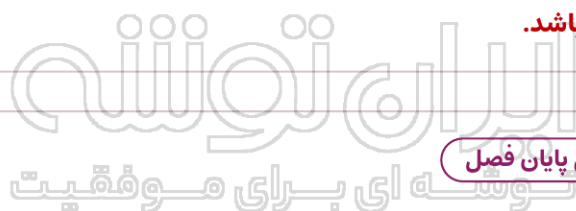
مطلوب است: محاسبه‌ی استهلاک دارایی‌های شرکت البرز در سال ۱۳۹۵ و تکمیل جدول (ساختمان، ماشین‌آلات، وسایط نقلیه، اثاثه و منصوبات).

استهلاک دارایی‌های خریداری شده در ۱۳۹۵

دارایی	بهای تمام شده	شروع استهلاک / ماه‌ها	استهلاک ۱۳۹۵
وسایط نقلیه	65,000,000	۱۳۹۵/۳/۱ - ۱۰ ماه	$= 12 \div 10 \times 10 \div 65,000,000$ 5,416,667
ساختمان فلزی	380,380,000	۱۳۹۵/۵/۱ - ۸ ماه	$= 12 \div 8 \times 25 \div 380,380,000$ 10,143,467
دستگاه تست اسکناس (اثاثه)	1,300,000	۱۳۹۵/۸/۱ - ۵ ماه	$= 12 \div 5 \times 5 \div (100,000 - 1,300,000)$ 100,000

مالیات بر ارزش افزوده‌ی وسایط نقلیه و حق کمیسیون (۹٪) قابل استرداد است و جزء بهای دارایی نیست؛ فروشندگی دستگاه تست اسکناس ثبت نام نکرده و مالیاتی ندارد. ساختمان ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریالی ابتدای دوره در سال ۱۳۹۵ استهلاک سالانه‌ی $120,000,000 \div 15 = 8,000,000$ ریال دارد. استهلاک ماشین‌آلات ابتدای دوره = $(80,000,000 - \text{مانده‌ی استهلاک انباشته‌ی ابتدای دوره}) \times 15\%$ است و مانده‌ی ابتدای دوره در متن استخراج شده ناخوانا است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

مسائل پایان فصل

صفحه ۱۴۳

۸۴

- ۱) عمر مفید و ارزش اسقاط به صورت تعیین می‌گردند.
- ۲) هنگامی که مانده‌ی ارزش دفتری دارایی به کمتر از درصد بهای تمام شده‌ی دارایی برسد، کل مانده‌ی ارزش دفتری در سال بعد یکجا قابل استهلاک است.
- ۳) برای محاسبه‌ی استهلاک طبق قانون مالیات‌های مستقیم، ارزش اسقاط دارایی معادل در نظر گرفته می‌شود.
- ۵) دارایی، منابع اقتصادی واحد اقتصادی هستند که دارای منافع باشد.
- ۶) اگر عمر مفید اثاثه‌ای ۴ سال باشد، مجموع سنوات آن معادل است.
- ۸) محاسبه‌ی استهلاک برای رعایت کدام یک از اصول حسابداری صورت می‌گیرد.
- ۱۰) اختصاص یک کد یا شناسه‌ی خاصی به یک دارایی برای کنترل مؤثر آن در یک واحد اقتصادی.

۱۱) به فضایی گفته می‌شود که بر اساس یک سیستم طبقه‌بندی صحیح، اموال یک واحد اقتصادی در آن نگهداری می‌شود.

۱۳) استهلاک در لغت به معنای است.

۱۴) از دارایی ثابت مشهود که استهلاک‌پذیر نیست.

۱۵) استهلاک در این روش بر اساس مقدار محصول تولیدشده و ساعات فعالیت محاسبه می‌شود.

۱۷) معمولاً منابع طبیعی به‌عنوان دارایی‌های شونده شناخته می‌شوند.

شماره	پاسخ
۱	برآوردی (تخمینی)
۲	۵ درصد
۳	صفر
۵	آتی (آینده)
۶	۱۰ (۱+۲+۳+۴)
۸	اصل تطابق (هزینه‌ها با درآمدها)
۱۰	برچسب اموال (پلاک‌کوبی)
۱۱	انبار
۱۳	فرسایش (فرسودگی)
۱۴	زمین
۱۵	کارکرد
۱۷	تهی‌شونده

سؤال‌های ۴، ۷، ۹، ۱۲ و ۱۶ در متن استخراج‌شده‌ی کتاب ناقص است (عبارت اول جمله نیامده) و در این جدول نیامد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.